

„A megnyitóról senki sem hiányzott, hiszen Fassang László orgonaművész egész délutánt kitöltő improvizációs kurzusán mindenki jelen akart lenni.”

► A jó kántor is holtig tanul – 5. oldal

„A kísérlet nem titkolt célja az volt, hogy bizonyítsák: az ember egy mesterségesen elszigetelt rendszerben is képes éveken keresztül élni anélkül, hogy külső segítségre szorulna.”

► Különös kísérlet – 11. oldal

„Hív a templomába, néztek majd be hozzá. Kedvem éppen lenne, de a náluk beszélt nyelvvél sajnos csehül állok...”

► Protestáns találkozó Prágában – 8. oldal

Éggel bélelt ház ► 5. oldal
Interjú az Evangelikus Harangszó szerkesztőjével ► 5. oldal
Merre tart Európa...? ► 6–7. oldal
Bibliai dátumok nyomában ► 6–7. oldal
„Félek a megtéréstől...” ► 9. oldal

HOKER ZSOLT FELVÉTELEI

Kreatív találkozás a régi szöveggel

Augsburgi ünnepség az Ágostai hitvallás felolvasásának 475. évfordulóján

► Az elmúlt hétvége ugyanolyan forró, már-már trópusi viszonyok között telt el Augsburgban, mint a 475 évvel ezelőtti. Akkor is szélesre tárták az emeleti terem ablakait a nagy hőség miatt; így történhetett meg, hogy a német nyelven felolvasott hitvallást a tömeg az utcán hallgatta, és egyre nagyobb lelkesedéssel fogadta. Szó sem volt akkor még tömegkommunikációról, mégis szinte órák alatt kialakult a *Confessio Augustana* továbbadásának minden lehetséges formája.

Az ugyan kérdés, hogy akkor is olyan sok érdeklődő és vendég érkezett-e Közp- és Kelet-Európából Augsburgba, mint az idén június 24–26. között, de az bizonyos, hogy – hála a bajor evangélikusok vendégirszeretetének – száz külföldi vendég ünnepelhetett a hazaiak mellett a jubileumon.

A szervezők egyik alapvető célja az volt, hogy az új EU-tagállamok és a belépni szándékozó országok területéről minden evangélikus egyházat meghívjanak erre a rendkívül gazdag programra. Különösen is jó érzéssel tapasztaltuk, hogy az együtt ünneplők legnépesebb csoportját éppen mi, magyarok tettük ki.

Ha nem is tudtuk pontosan előre, hogy kikből áll majd össze ez a képviselő, örömmel fedeztük fel egymást a nyitó istentisztelet késő esti órájában a Szent Anna-templom páratlan történelmi atmoszférájú terében. Jó volt látni az óbudai gyülekezet csoportját, akik jelenlétükkel demonstrálták a bajor-magyar testvérgyülekezeti kapcsolat élénkségét. A Johann Gyula vezette fúvőegyüttes zenéjét nagy elismeréssel hallgatták a résztvevők különböző időpontokban

és változó helyszíneken; Jutta Hausmann professzor és a vele érkezett teológushallgatók pedig kedvesen és frissen számoltak be a fórumbeszélgetésen a hazai lelkészképzés örömeiről és gondjairól.

Számomra nagy élményt jelentett az ünnepséget bevezető tudományos teológiai fórum és a vasárnapi ünnepi istentisztelet, melyen dr. Ishmael Noko, a Lutheránus Világszövetség főtitkára hirdette az ígét a több mint kétezer ülőhelyes – és zsúfolásig megtelt – Heilig-Kreuz-templomban.

A tudományos szimpóziumon négy előadás hangzott el az Ágostai hitvallás és a kereszténység főtéma keretében. Emeljük ki egy-egy gondolatot mindegyik témából a továbbgondolás érdekében!

Dr. Kjell Olav Sannes (Oslo) rendszeres teológus a modern kor evangélikusainak identitáskereséséről szolt. Előadásában utalt arra, hogy régen az Ágostai hitvallás egész Európa előtti megszólalás volt. Vajon mennyire az ma? – tette föl a kérdést. Kenneth Appold, a strasbourgi Protestáns Ökumenikus Intézet kutatója annak a lehetőségét vizsgálta, hogy milyen esélyei vannak ma „a különbséget is magában foglaló, sokszínű konszenzusnak” a felekezetek és vallások párbeszédében. Az ökumenikus tudományos gondolkodás egyik nagy, idős tudósa, Günther Gassmann pedig az egész világra kiterjedő evangélikus egyház összefüggésében a hitvallás mai interpretációját sürgette. A jubileummal kapcsolatos gondolatait úgy fogalmazta meg, hogy nem más ez az ünnepi óra, mint „új találkozás a régi szöveggel”. A kérdés ma is az, hogy a két jelző mindegyike egyaránt hangsúlyos-e.

Günther Wenz müncheni dogmatikus kritikusan kérdzett rá arra, hogy valóban alaphitvallás-e minden evangélikus számára ma az Ágostai hitvallás. Eredetileg nem betű szerinti bázisnak készült a szövege, hanem az aktív, konszenzusos

gondolkodást célozta. A nyitottság és a megegyezés hitvallását a felekezeti töresek és a túlzott bezárkózás negatívan befolyásolta a történelem folyamán. Napjaink nagy élményeként idézte ő is – és sokan mások – a Közös nyilatkozat aláírásának történelmi pillanatait. A várost bemutató idegenvezető érdekes adalékkal szolgált ezzel kapcsolatban; elmondta, hogy talán éppen ekkor, 1999. október 31-én tudták meg Augsburgban a legtöbben, miről is olyan híres az ő városuk...

A mai város talán jelképesen is kifejezi azt, hogy miként kell és lehet élnünk ősi felekezeti hitvallásaink értékeivel, illetve hogy miként kell és lehet gondolkodnunk róluk. A város döntő többsége ma katolikus; evangélikusok és muszlimok nagyjából egyenlő arányban élnek itt. Nem véletlenül csengett egybe az LVSZ főtitkáranak minden szava a polgármester köszöntőjével, amikor hangsúlyozta, hogy Augsburg a béke városa és a párbeszéd szimbóluma szeretne maradni a megosztottság terhére hordozó világban.

Ishmael Noko többször is figyelmeztette az ünnepi alkalom résztvevőit: csak újragondolt, újraértékelt és a világ aktuális kérdéseivel konfrontált hitvallás az, ami ma továbbsegítheti a hatvanhatmillió evangélikusságot. A főtitkár elérékenyülve beszélt arról, hogy a jubileum kapcsán legalább a világ evangélikussága egységre juthatna az Ágostai hitvallást és annak elfogadását illetően. Egy univerzális jelentőségű hitvallást akkor sem pillanek tehetek, és ma sem azok tehetnek „élővé és hatóvá”, hanem Isten Szentlelkének különleges munkája.

(Sorainkhoz ajánljuk Csepregi Zoltánnak az Evangelikus Élet június 26-i számában megjelent, 475 éves az Ágostai hitvallás című írását.)

■ SZABÓ LAJOS

75 év – 75 (és még sok-sok) szó...

Egy nem teljesen „kötet-len” együttlét krónikája

► Bensőséges együttlét keretében köszöntötték 75. születésnapja alkalmából dr. Cserháti Sándor újszövet-ségi teológiai professzort barátai, kollégái, egykori és jelenlegi tanítványai az Evangelikus Hittudományi Egyetem új épületének kápolnájában június 23-án délután. A professzor tisztelői kötetlen együttlét-re gyűltek össze igen szép számban, ám a kötetlenségből egy meglepetés folytán semmi nem lett. De erről majd később...

FOTO: BOTTA DÉNES

Elsőként dr. Szabó Lajos rektor köszöntötte az EHE valamennyi tanára és hallgatója nevében az ünnepeltet. Mint megjegyezte, így nyáridőben, a hivatalosan is „bezárt tanév” után még rektori utasításra sem lehetne összegyűjteni ilyen népes hallgatóságot; no de nem is volt szükség utasításra: akik ma eljtek, azokat a szeretet hozta el Cserháti Sándor felkösöntésére.

A szót ezután az egyetem újszövet-sé-

gi tanszékének docense, dr. Fabiny Tamás vette át. (E tanszéken ad elő – a magyar evangélikus felsőoktatás történetében az első professor emeritusként – Cserháti professzor.) Utódjaként és munkatársaként mondott tehát először köszönetet Fabiny Tamás szeretett „főnök urának”. Mint hangsúlyozta: Cserháti Sándor úgy írta, írja kommentárjait, úgy tartja előadásait, hogy „municiót” adjon hallgatóinak, lelkész-kollégáinak a szó-

széki igehirdetéshez. A professzor – a Kolossé-, Filippi, Galata-, Filemon-levélhez írt kommentárok után – évek óta a várva várt nagy művön, a két korinthusi levél kommentárján dolgozik. Ígérete szerint ebben az esztendőben asztalra teszi. Nos, a mű kézírata már nagyrészt készen van, de a kinyomtatott kötetre testvérgyülekezeti kapcsolat élénkségét. A Johann Gyula vezette fúvőegyüttes zenéjét nagy elismeréssel hallgatták a résztvevők különböző időpontokban

Pál apostol két korinthusi levele összesen (kedves olvasó, lehet utánaszámolni!) 11 717 szót tartalmaz. Ezek közül választott ki Fabiny Tamás hetvenötöt; a kiválasztott szavakból hetvenöt – Cserháti professzor egykori évfolyamtársai, kollégái, barátai, családtagjai, tanítványai – kaptak egyet-egyet, hogy röviden papírra vessék, amit az adott szóval kapcsolatban fontosnak tartanak. Ezekből a kis írásokból állt össze – ugyancsak Fabiny Tamás szerkesztésében, a Luther Kiadó gondozásában, Hetvenöt korinthusi szó címmel – az ünnepeltet köszöntő kis kötet.

► Folytatás a 3. oldalon

Zsinati pótnapok

► A zsinat két hete megkezdett ülés-szakának (lásd az Evangelikus Élet 25. számában) a befejezésére került sor június 24–25-én a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnáziumban. Az érettségi vizsgák miatt a tanulói padosorokba szorult zsinati atyák – a munka a biológia-előadókban folyt – másfél megterhelő pótnapot tudhatnak maguk mögött.

A határozatképességgel is küszködő zsinat (a szombati fél napon még a korlátozott határozatképességet sem sikerült biztosítani) napirendjén ugyanazok a tervezetek szerepeltek, mint legutóbb. Korábban több törvény szövegét sikerült ugyan részletes vitában végigtárgyalni, de így is maradtak nyitott kérdések. Mindenesetre befejeződött az egyházi szolgálat külön területeiről szóló törvény módosításának vitája. Fontos téma volt, hogy az országos alkalmazásban álló, nem gyülekezeti lelkészek mely lelkési munkaközösségek tevékenységében vegyenek részt.

Az egyházi intézményekről szóló törvényjavaslat vitája is több izgalmas pil-

lanatot tartogatott. Minden intézménytípusra megfogalmazták az intézményvezetői pályázati eljárásról szóló részt, eddig ugyanis ez csak a közoktatási intézmények esetében történt meg. Az Evangelikus Hittudományi Egyetemre vonatkozó előírások beillesztése sem volt problémamentes: az egyetemi autonómia speciális szabályok kidolgozását tette szükségessé. A három országos gyűjtemény (könyvtár, levéltár, múzeum) a jövőben egy intézmény keretében fog működni; az erre vonatkozó előírásokat is kidolgozta a zsinat.

Sikerült végigtárgyalni az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló javaslatot is; ezúttal az „országos szint” került terítékre.

Két másik törvényjavaslatot azonban – a költségvetés kidolgozásának és elfogadásának rendjére vonatkozó, illetve a kéttagú országos elnökségnek a törvénybe kerülő feladatairól szóló felsorolást – a nyáron kell előkészíteni. Az utóbbi törvények esetében szeptemberben kerülhet sor a hatályba léptetés bonyolult folyamatának, az egyes lépések részletes kidolgozásának a megtárgyalására.

■ MUNTAG ANDRÁS zsinati gazda

É L Ő V Í Z

Szabadulás

Mindenki könnyen tudna felelni a kérdésre, még ha váratlanul éri is: „Mitől akarsz szabadulni?” Talán betegségtől, adósságtól, rossz szomszédtól...

Jézus neve azt jelenti: szabadító. Azonban ő másféle szabadítást kínál. Jézus először *önmagunktól akar megszabadítani* bennünket. De hát mi ennek az oka? Sok embert az emészt fel, hogy sorsát, önmagát nem tudja elfogadni. A másikra irigykedő, zúgolódó szőlőmunkásnak azt mondja a gazda: „*Vedd, ami a tied, és menj el.*” (Mt 20,14) Más szóval: fogadd el sorsodat, helyzetedet.

Vannak magunkkal, gyermekeinkkel, unokáinkkal kapcsolatos terveink, elgondolásaink, álmaink. *És ha az élet másképp alakul*, ha látunk valakit, aki jobb helyzetben van, mint mi, aki sikeresebb, akinek kevesebb a terhe, a családja egészséges, ő maga pedig jól boldogul – zúgolódní kezdünk, és ez nehezíti meg az életünket. Az önmagában még nem baj, hogy terveink, elgondolásaink vannak, de az már igen, hogy *Isten útjéze nélkül* akarunk élni és a magunk őrtán jární. Jézus meg akar szabadítani bennünket attól, hogy nálunk nincs alárendelés. Ő vezetni akar minket, ahogy szép énekünk is mondja: „Velem vándorol utamon Jézus...” (ÉÉ 459) Ez azt is jelenti, hogy az Uram akar lenni. De úgy, hogy ez a szó tényleg az ő uralmát, *naponkénti tanácsát, vezetését* jelentse.

Beleszülettünk az Istentől elszakadt állapotba; így él a világ, és ezt látjuk a környezetünkben is. A kísértő elindít bennünket az önző, engedetlen életbe, és jönnek a „megkötözöttségek”, a testi vágyak, az anyagiasság, a gyűlölködés. Ha valaki mégis változni akar, úgy jár, mint a láncra vert kutya: mikor tovább akar menni, szorul a lánc a nyakán. A kísértő nótája ez: „Elkezdted, most már csináld, amíg bele nem pusztulsz!” Ez igaz a gyűlöletre, az alkohol vagy a drog hatalmára és más szenvedélyekre is. „Nem vagyok függő, abbahagyom, ha akarom” – mondja a szerencsétlen, aztán később, amikor már tönkrement, *rá-döbben, hogy képtelen szabadulni.*

Önmagamtól akar megszabadítani engem Jézus, vagyis abból az életből, amelyet eddig nélküle éltem. Önmagamtól, ha már rájöttem: nem a férjem, a feleségem, a főnököm vagy a szomszédom, hanem én rontok el mindent. És mehetnék bárhová – más lakásba, más környezetbe, más emberek közé –, *jön velem az én önző, elégedetlen, zúgolódó természetem.*

Csak az tapasztalja meg, hogy Jézus ma is él, aki átadja neki a saját élete fölötti uralmat. Akkor működni kezd benne Jézus ereje, és ez segíti abban is, hogy megszabaduljon önmagától. Hogy énjé háttérbe szoruljon, és megkötözöttsége gyötrő bilincsei lehullanak.

■ GÁNC S ALADÁ R

„Az idő sokszínűsége felett áll egy örökkévaló Isten, akinek a bölcsessége vezet bennünket, akinek az ereje véd bennünket, akinek a szeretete megtart bennünket.”

► Martin Luther King

SEMPER REFORMANDA

„Azt jelenti, hogy a bennünk lévő régi embernek naponkénti bűnbánattól és megtéréstől vízbe kell fulladnia és meghalnia minden bűnével és gonosz kívánságával együtt, és viszont naponként új embernek kell előjönnie és fel-támadnia, hogy Isten előtt igazságban és tisztaságban örökké éljen.”

► Luther Márton: Kis káté (Pröhlé Károly fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP – Lk 3,7-14

„Teremjete k hát megtéréshez méltó gyümölcsöket...”

„Megtértem. Nosza rajta, Isten! Csinálj valamit! Változtass meg! Tegye helyre! Elmondtam az imádságot. Most rajtad a sor! – Nem működött.” Ezek Adrian Plass író szavai, aki *Növekedésem kínjai* című önéletrajzi könyvében vall megtéréséről. Szól a hit küzdelmeiről is, amelyekben – számára teljesen váratlanul és zavarba ejtően – rögvést azután találta magát, hogy átadta életét Jézusnak. Miért? Mert még sok volt benne az önféjűség, a hiútság, a téves képzet – vallja –, amelyeket csak az ige vilá-gosságánál és a Jézussal való bizalmas, fel-tá ró imádságok során tudott szívben-lé-lekben-fejben megérteni és feldolgozni.

Egy különösen szép és a Szentlélek által hitre ébresztő prédikáció nyomán, amelyben lelké sze a jobb lator megtéréséről prédikált, Plass döntött: Megváltójának vallotta Jézus Krisztust, átadta neki az életét – majd kisvártatva előállt az említett helyzet. Nem tudta, hogyan tovább, most mit tegyen, vagy milyen jelle várjon Istentől, miközben tanúja volt más, megtért emberek küzdelmeinek, hittapasztalatainak is: „A szívem megszakad azokért, akik számára a hívő élet olyan, akár egy maratoni gyaloglás boka íg erő sárban. Egyesek kihullanak, mások továbbmennek, de valamennyien azon tűnődnek: mi ez az egész? Miért van az a sok hegycsúcs és völgy? Miért olyan kevés a béke?” (l. m.)

Különleges volt az a prédikáció, amelyet Keresztelő János mondott a pusztában a megkeresztelésre váró sokaságnak, akik szintén telis-tele voltak kérdéssel, bizonytalansággal, Isten utáni vágy-gal, vagy éppen valamilyen csodára, jelle vártak. Nem hízelgő a beszéd, de nem is az volt a küldetése Jézus útkészítőjének, hogy azt hirdesse, amit a fülük (fü-lünk) hallani szeretett volna (szeretne)! A megtérés kereszttségét hirdeti a bűneiben elveszett, magát mégis ezer módon mentegetni akaró embernek. Kíméletlenül megmondja hallgatóinak, hogy kik ők, és mi vár rájuk – „*A fejsze pedig ott van már a fák gyökerein...*” –, ha nem fordítanak hátat önáltató életüknek.

Keresztységünk és megtérésünk a legnagyobb csoda és ajándék, amelyet Istentől kaphatunk! Keresztységünk által Krisztushoz tartozó, az atyai házba tárt karral befogadott gyermekekké lettünk (meg nem érdemelten), a megtérés „hatá-sára pedig – amint a *Teológiai küsszótárban* olvashatjuk – radikális és alapvető vallási aktussal mindenestül rábizzuk magunkat Istenre és kegyelmi vezetésére”.

A görög metanoia a gondolkodás megváltoztatását jelenti, amely új életvitelben ölt testet, és az emberi lét valamennyi dimenziójára értendő; vagyis áthatja gondolkodásunkat, cselekvésün-

ket, gesztusainkat és minden megnyilvánulásunkat. Megtérésünk után is jogos, ha tele vagyunk kérdésekkel. „Istenem, mit kell tennem?” „Hogyan használj majd engem, milyen módon lehetek az eszközöd?” „Mit vársz tőlem?” „Mit tartogat nekem ez az új élet?” „Valóban az enyém lehet ez az üdvösségre szóló, ésszel felfoghatatlan ajándékod?” Lehet, szabad, kell kérdezni, kérdezni, kérdezni: a Krisztust.

„...*ne kezdjétek azt mondogatni magatokban...*” – folytatja prédikációját a Keresztelő, mert tudja, hogy kifogással mindig készen állunk. De nincs senkinek „mentelmi joga” semmilyen hivatkozással („*Ábrahám a mi atyánk!*”) sem a megtérés tekintetében, sem az ítéletkor. Senki nem mondhatja: „Nekem nincs szükségem megtérésre. Ebből és ebből az evangélikus családból származom; őseim valamennyien kiváló lelkészek – presbiterek, kántorok stb. – voltak...”

De amilyen határozottan visszaautasítja a ki sem mondott kibúvókat Keresztelő János, olyan komolyan veszi a konkrét kérdéseket. Szól arról, miként szeressük a szükségét szenvedőt, hogyan legyünk igazságosak; figyelmeztet arra, hogy ne éljünk vissza (vélt) hatalmunkkal, és hogy békességre törekedjünk. E területeken mutatkoznak ma is legfőbb hiányos-

A VASÁRNAP IGÉJE

ságaink... A megtérés gyümölcsaire nem Istennek van „szüksége”, hanem nekünk és mindazoknak, akik közé Isten küldött bennünket! Nem e gyümölcsökért üdvö-zülnék, hiszen nem a mi érdemünk kö-zülnék egy sem. A hit gyümölcse nem a mi emberi nagyságunk jele, hanem a minket ingyen, kegyelemből megigazító, bűnök-ből megváltó Krisztusé. Ha saját erőtartalékainkra hagyatkozunk, csupán korhadt fák vagyunk, amelyeket a fejsze kettévág, mert nincs bennük élet. Tér-jünk meg az Élet forrásához, aki által napról napra tudunk öhozzá méltó gyü-mölcset teremni!

■ KŐHÁTI DOROTTYA

Imádkozunk! Úr Jézus Krisztus, kezdedbe te-szem az életem. Bűneim csak a halálra tesznek méltóvá, kegyelmeádból mégis élhetek. Hadd ad-jak hálát neked a keresztésg szentségéért, és kér-jem tőled a Szentléket, hogy nap mint nap gyü-mölcset teremjen életem. Hittel beléd kapaszkod-m, Jézusom, légy velem, fogd a kezem. Ámen.

Oratio œcumenica

Köszönjük, Urunk, hogy emlékeztetsz bennünket a keresztésg ajándékára. Hálát adunk neked azért, hogy Jézus Krisztusért gyermekeiddé fogadtál bennünket. Ma pedig – Keresztelő János szavain kereszt-ül – arra figyelmeztetsz bennünket, hogy ne feledkezzünk meg jószágodról.

Az a tény, hogy követőid lehetünk, nemcsak jogokkal, hanem kötelezettsé-gekkel is jár. Törekednünk kell arra, hogy életünk példamutató, jó gyümöl-csöket termő élet legyen. Istenünk, te tu-

dod, hogy a magunk erejéből erre nem vagyunk képesek. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérünk, küldd el hoz-zánk Szentlélekedet! Formáld úgy életün-ket, hogy az a te dicsőségedet és az em-berek javát szolgálja.

Urunk, köszönjük neked a nyarat, a pi-henés napjait. Hálát adunk neked azért, hogy több időnk jut családtagjainkra, ba-rátainkra. Köszönjük a testi-lelki felüdül-és idejét, amikor a sok munka és fáradó-zás után hosszabb-rövidebb időre elfe-

ledkezzhetünk munkahelyi kötelezettsé-geinkről, háztartási teendőinkről, és job-ban figyelhetünk rád és magunkra. Taníts minket jobban befelé és felfelé figyelni.

Segíts minket igazabb életre, hogy a világ felismerje: a tanítványaid vagyunk. Add, hogy ne halogassuk tovább a válto-zást, hanem engedelmesen nyissuk meg szívünket előtted. Köszönjük, hogy ha megvalljuk bűneinket, akkor te Jézusért megbocsátod őket, és mindig adsz esélyt és lehetőséget az újrakezdésre. Mert mi,

akik a Jézusba kereszteltettünk, a halál-ba kereszteltettünk. És mert Krisztus fel-támadt a halálból az Atya dicsősége ál-tal, mi is új életben járhatunk. Urunk, te formáld és alakítsd személyes életünket. Te viselj gondot gyülekezeteinkre, lel-készeinkre és mindazokra, akik élő közös-ség építésén munkálkodnak. Te vezesd országunk irányítóit. Áldd meg hazán-k, népünket, adj bőséges termést és gazdag aratást. Fiad, az Úr Jézus Krisztus nevében kérünk. Ámen.

ISTENTISZTELET ÉS ... 8.

Istentisztelet és nyilvánosság

(Folytatás)

LITURGIKUS SAROK

Az elmúlt héten általában vizsgáltuk meg az istentisztelet és a nyilvánosság viszonyát. Most egy különleges területet helyezünk homloktérbe: a televíziós is-tentiszteletet. Valószínűleg semmilyen agenda nem ismer ilyen formát, ami jó is, hiszen nem szükséges saját liturgiát előírni egy-egy ilyen alkalomra. A köz-vetítésbe bekapcsolódó nézők aligha-nem éppen azt látják szívesen, ami amúgy is zajlik egy templomban. A gyü-lekezet és az istentiszteletet előkészítők részéről mégis bizonyos rugalmasságot igényel egy-egy ilyen alkalom.

Mielőtt részletekbe bocsátkoznánk, érdemes végiggondolni azt, hogy egy te-levíziós vagy rádiós közvetítést több tíz-ezren, adott esetben több százazren kö-vetnek figyelemmel, vagyis nagyságren-dekkel többen, mint ahányan az ország evangélikus templomaiban együttvéve vannak. Magyarországon még kevés fel-mérés foglalkozott azzal, hogy egy-egy ilyen közvetítést pontosan kik néznek-hallgatnak. Kérdés, hogy beszélhetünk-e „médiagyülekezetéről”, vagyis hogy a kö-zönség közösséggé válik-e. Ez az írás nem törekedhet átfogó elemzésre, csu-pán néhány gyakorlati szempontra pró-bálja felhívni a figyelmet.

A televíziós istentiszteletekkel kapcso-

latos tapasztalatok birtokában egy kettős tételt merek megfogalmazni. A *gyülekezet és a médium két ellenérdekelt fél. A gyülekezet és a médium két egymásra utalt fél.*

Miért „ellenérdekelt” a kettő? A gyüle-kezet – bármennyire is törekszik a misziói nyitottságra – viszonylag zárt közösséget alkot. Ezt óhatatlanul meg-zavarja egy közvetítés, hiszen a televízió munkatársainak a személyében idege-nek jelennek meg a templomban, mun-kájukon keresztül pedig teljesen kívülál-lók is bekapcsolódnak az alkalomba. A gyülekezetben fontos az állandóság, akár a liturgiában, akár a helyi szokások-ban (reményesség szerint kevésbé a pré-dikációban), egy közvetítéssel viszont vál-toztatások járhatnak együtt. Lehet, hogy az énekkar nem a megszokott helyén kénytelen énekelni, mert a karzatot eset-leg nem tudják jól megvilágítani. Kívá-natos több szolgáltót bevonni – például az igeolvasásba vagy az imádkozásba. Talán egy-egy formailag is igényes te-levíziós istentisztelet példája bátoríthatja a gyülekezeteket arra, hogy aztán a ha-gyományos alkalmakat is minél több szolgáló bevonásával tartsák.

A templom szakrális hely, a média vi-lága viszont alapvetően profán. Elsősor-ban az egyházi szerkesztő feladata an-

nak biztosítása, hogy ne a gyülekezet profanizálódjon, hanem – legalább arra az egy órára – a média szakralizálódjon. Ezért is fontos a jó tartalmi és technikai előkészítés mellett az előzetes tájékozta-tás. A szerkesztő a televízió munkatár-sait is fel kell, hogy készítse a viselkedéssel és az öltözködéssel kapcsolatos elvá-rásokra, ám bizonyos kérdésekben a gyülekezet rugalmasságát is kérnie kell.

Nem szabad elfelejteni, hogy a hit hal-lásból van, ennek nyomán mi elsősor-ban az ige egyháza vagyunk – ugyanak-kor a televízió képes műfaj. Nem öncélú látványosságra kell törekedni, ám gon-dolni kell arra, hogy minél több minden megjeleníthető legyen.

A gyülekezet zöme egy bizonyos fele-kezethez tartozik, a média által közvetí-tett alkalmak viszont kifejezetten öku-menikusak. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy önazonosságunkat, ősi ha-gyományainkat feladjuk, ám tudatosítá-ni kell, hogy többségükben nem evangé-likusok néznek és hallgatnak, vagyis cél-szerű lehet bizonyos elemek elmagyará-zása, közérthetővé tétele. Egy ilyen be-mutatókozás – amely persze alapjában véve Jézus bemutatása – hihetetlenül nagy misziói esélyt jelent!

Mindezek nyomán hangsúlyozhatjuk

a kettős tétel második részét: a gyüleke-zet és a médium két egymásra utalt fél. A közös küldetés talán ebben a jézusi mondatban foglalható össze: „...*amit fül-be súgva hallotok, azt a háztetőkről hirdessé-tek.*” (Mt 10,27) Jézus természetesen nem a parabolaantennákra utalt, ám érdemes belegondolni abba, hogy a templomi is-tentisztelet hatókörzete mennyire megnövekedhet a mai technika segítségével. Ha mindkét fél komolyan veszi a hivatá-sát, és valóban minőségi munkát akar végezni, akkor szép eredmények szüle-thetnek. Hiszen egy televíziós vagy rádi-ós közvetítés során mind az egyház, mind a média munkatársai szolgálatot végeznek. Sőt közszolgálatot! Ezért meg kell becsülni egymás munkáját, és töre-kedni kell arra, hogy ennek az összefo-gásnak az eredményeképpen olyanok-hoz is eljusson az evangélium, akik más-ként talán nem hallanak róla. Így lehet a nyilvánosság, a televíziós vagy rádiós nyilvánosság is a miszió és az evangéli-záció eszköze.

■ FABINY TAMÁS

75 év – 75 (és még sok-sok) szó...

◀ Folytatás az 1. oldalról

„Némely szerző az exegézis szándékával, mások a személyes élmények felelevenítésével ízelgetik a maguk korinthusi szavát” – olvasható a könyv előszavában. A nyomdából éppen kikerült első példányok egyikét nyújtotta át Cserháti

Fabiny Tamás átnyújtja az ünnepeltet köszöntő kötetet Cserháti Sándornak

professzornak Fabiny Tamás, abban a reményben, hogy az ünnepelt tollából mielőbb kézbe vehetjük majd a többi, sok ezer korinthusi szó magyarázatát...

Cserháti Sándor az ünnepelő közösgnek elmondta, kicsit zavarban van. „Jó ezt a szeretetet érezni, ennél csak egy jobb van: szeretetet adni. Ez – is – a korinthusi levelek tanulsága” – fogalmazott elfogódottan.

A professzor hangsúlyozta, milyen nagy öröm a számára, hogy az evangélikus egyház családjának a tagja lehet. Hálás érte, és el sem tudná képzelni önmagát másként, mint lutheránusként – noha tiszteli és szereti más felekezetű testvéreit is. „Jó lubickolni” a tanári kar, a hallgatók közösségében – mondta. Hálás Istennek

szavak hitvallássá, Krisztusról szóló tanúságtétellé formálódtak: „Nem vagyok meggyőződve arról, hogy méltó vagyok az ünnepésre, arra, hogy ilyen szeretettel vegyenek körül. Az Úristen botja ott volt mindig az életemben, s ha adni tudok – neki köszönhetem, hogy olyaná tett, aki nem csak kérni és elfogadni tud. Pásztorbotja terelt, ez az életem titka. Utánam nyúlt, ajándékozott, ígét adott az ajkamra. Logikus volt-e ez így? Azt tudom, hogy hiábavaló élet lenne az enyém, ha nem az Isten pásztorbotja terelt volna. Az Úristen csodás alkímiaja, hogy mindezt megadta” – hallhatták a jelenlévők.

Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke is köszöntötte az ünnepeltet, felidézve a professzorral közös, kilométerekben megtett és átvitt értelemben járt útjait. Egy felszínes, nyugtalan, depressziós világban élve – hangsúlyozta – Cserháti Sándor képviseli számára és egyházunk közössége számára is a nyugalmat, a derűt. Ezt a kisugárzást köszönte meg, Isten áldását kívánva a professzor életére, családjára.

Csorba István karnagynak az ezen ünnepre írt koráljával zárult a „hivatalos”, s kezdődött a nem hivatalos ünnepelés, mikor ki-ki személyesen is átadhatta jókívánságait Cserháti Sándornak.

Isten éltesse sokáig, professzor úr!

■ K. D.

Lelkésziktatás Csurgón

► **A csurgói gyülekezet június 25-én délután szélesre tárt templomajtóval és nyitott ablakokkal várta vendégeit, hogy Szemerei János esperes beiktassa az egyházközsg megválasztott lelkészét, Kendeh Kirchknopf László Domokost. Az iktatás liturgiájában Sikter János porroszentkirályi lelkész és e sorok írója segítkezett.**

Az ünnepi istentisztelet az új pénztáros, Nagy Lajosné beiktatásával folytatódott, majd Papp Istvánné felügyelő nyitotta meg a közgyűlést, Szent Patrik imádságával kérve áldást a beiktatott lelkészre és feleségére, Anitára. „Sok a munka, így ma Anita »beiktatása« is megtörténik” – mondotta köszöntőjében Nagybockai Tamás, utalva az immár három éve együtt szolgáló házaspár munkájának eddigi eredményeire. Az egyházmegyei felügyelő nagyatádi presbiterként kért szót, majd a leányegyházközsg ajándékát Varga Vince gondnok, míg a barcsiakét Haga Ferenc gondnok adta át áldó igével: „Bízd az Úrra dolgainat...” (Péld 16,3)

Szászfalvi László országgyűlési képviselő iThessz 5,11-gyel köszöntötte a már három éve Csurgón szolgáló „ismerőst,

barátot, testvért”. Deme Dávid, a Somogy-Zalai Egyházmegye Lelkeszi Munkaközösségének vezetője Istennek adott hálat azért, hogy a lelkész és felesége eddig is nyitottan, örömmel és lelkesen kapcsolódott be a közös munkákba. Igazi közösséget a presbíterek teremthet, formálhat, újíthat, ezért fohászkodott hozzá a lelkész, Augustinus imádságát idézve: „Lelegezz bennem, Szentlélek, hogy szentül gondolkozzam. Vezess engem, Szentlélek, hogy szentül cselekedjem. Vonj engem, Szentlélek, hogy szentül szeressek. Erősíts engem, Szentlélek, hogy ami szent, arra vigyázzak. Őrizz engem, Szentlélek, hogy soha el ne vesszek.”

Nagyné Szeker Éva a kibocsátó keszthelyi gyülekezet pásztoraként, illetőleg Kendeh László konfirmáló lelkészeként adott hangot abbéli örömének, hogy a konfirmációi ige eddig is erősítette, és a továbbiakban is kísérheti a szolgálatra indulót.

A család képviselőiben Kendeh György angyalföldi lelkész utalt arra a generációkon átvélő szolgálatra, amely mellett már Kendeh László úkapja, dédapja, nagyapja, nagybátyja, a jelenben pedig unokatestvére is elkötelezte magát.

Számos köszöntés elhangzott még, utolsóként – az ünnepi közgyűlésen – Szemerei János esperesé.

A templomi együttlétet követő szere-

FOTO: SZEMEREI MÁRTON

Kendeh Kirchknopf László Domokos

1977. március 19-én született Keszthelyen. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen 2002 júniusában végzett, ezt követően egy éven át hitoktató volt Kőszegen. 2002-től segédlelkészként szolgált Csurgón.

tetvendégség testvéri, családias légköre egyúttal az „idegenek” számára is bizonyítékul szolgált arra nézve, hogy lelkész és gyülekezet egymásra talál.

■ SMIDÉLIUSZNÉ DROBINA ERZSÉBET

„Elég neked az én kegyelmem...”

► **Mindig meghat az a kép, amikor apa és fia egymás mellett vagy egymással szemben állnak, és beszélgetnek. Valami láthatatlanul is érezhető kapcsolat van közöttük. „Elég neked az én kegyelmem...” (2Kor 12,9) – szölt a szívekbe markoló, a szabadkai templom csendjét megtörő, könnyektől elcsukló édesapai hang a fiúhoz...**

Ott álltak egymással szemben, és ahogy szemük pillantása találkozott, mindenki tudta, hogy ezek a szempárok már huszonhét éve így néznek egymásra, bármi is volt körülöttük: háború vagy béke, megrettent emberek vagy a kegyelemért velük együtt imádkozó hívek.

Az együtt, egymásért megküzdött, mások számára „láthatatlan évek” sora vált most érthetővé, láthatóvá, hiszen az apa-fiú kapcsolatból testvéri lelkészkapcsolat lett. Dolinszky Árpád szuperintendens június 26-án avatta lelkészé Gábor

FOTO: ROSZK ÁGNES

Dolinszky Árpád szuperintendens balján fia, Dolinszky Gábor, a Szabadkán ordinált lelkész

nevű fiát. Ez alkalomból egy valóban megható és a legkevésbé sem hagyományos ünnepen vehetett részt az Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztyén Egy-

ház Szerbiában-Vajdaságban szabadkai gyülekezet.

Az ordináción dr. Cserháti Sándor nyugalmazott teológiai professzor képviselte az Evangélikus Hittudományi Egyetemet, aki imádságos szeretettel gondoskodott Gáborról tanulmányi éveit alatt. Ifj. Cserháti Sándor szegedi evangélikus lelkész lelki útravalóval, áldással köszönt el a hatodévtől nála eltöltő ifjú lelkéstől.

Együtt örült a szülőkkel és az ünnepelő gyülekezettel a budapesti teológia hallgatóinak kis csapata is, hálát adva Isten „határokon átvélő kegyelméért”. Kopf András Gyula – akinek egy héttel korábban volt az avatása – nagy ajándéknak tekintette, hogy Luther-kabátban áldhatta meg legjobb barátját, aki mostantól fogva testvére és munkatársa is egyben a Jézus Krisztusban.

Ez az ünnep leginkább mégis arról szólt, hogy a kegyelmes Isten mindaddig megőrizte, megtartotta Gábort minden körülmény között, hogy életével csak neki szolgáljon.

■ – LISY –

Emlékidézés

Olykor érdekes megvizsgálni egy-egy lapszámot abból a szempontból, hogy hányszor fordul elő benne hasonló gondolat. Szinte kínálkozott erre a vizsgálatra az *Evangélikus Élet* legutóbbi (26.) száma, olyan erővel sugárzott sok írásból a keresztény egység igénye. „Napjainkban különösen is fontos lenne, ha nemcsak ökumenikus értelemben, de evangélikus egyházunkon belül is megvalósulhatna a sokféleség egysége, azaz a megbékélés és a másik elfogadása” – hangzott el dr. Fabiny Tamás igehirdetésében az EHE évzáróján. „A tarkaság egy élő egyház számára az egység záloga” – idézte Szabó Lajos rektor Margot Kässmann hannoveri püspököt. Magam ezt írtam *Ökumenikus esélyek* című cikkemben: „Azt hiszem, először az egyházon belül lenne időszerű megvalósítani az »ökumenizmust«.”

Úgy vélem, nem szükséges bizonyítani, hogy egymástól függetlenül fogalmazódott meg többekben ugyanaz a gondolat. Néhány további cikknek a címét is elég idézni – *Evangélikus lelkészavatás Komló katolikus templomában; A református-evangélikus lelkészkonferencia margójára; Katolikus-protestáns csúcstalálkozó a Vatikánban* – ahhoz, hogy nyilvánvaló legyen: a keresztény egység nem néhány ember tiszteletre méltó törekvése, hanem meghatározó erejű, természetes igény – együtt a másik erős trenddel, az egyetemes papság érvényesülésével (a legutóbbi lapszám 6–7. oldala, rajta lelkészi és nem lelkészi életpályákkal, ezt a főcímet viselte).

Mindez – nem hangsúlyozható eléggé – nem mond ellent a magas színvonalú lelkészképzésnek, sőt még inkább kiemeli szükségességét. A tudós teológusok, a művelt lelkészek jelentik a garanciát arra, hogy a keresztény egységben a különböző felekezetek, kegyességi irányzatok értékei ötvöződjének, hogy ki-ki – megőrizve a saját identitását – vállalja a másikkal való közösséget Krisztusban.

Az elmúlt két évtizedben majdnem minden évnnyitón és évzárón ott voltam az Evangélikus Teológiai Akadémián, majd új nevén az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Nem tudnám ezt egyetlen tényezővel indokolni; talán a kettős kötődés – az egyházhoz és felsőoktatáshoz – a leginkább racionális magyarázat. Az esemény minden mozzanata – az igehirdetéstől a diplomaosztásig – élményt nyújt. Legutóbb sajnos nem tudtam jelen lenni, amit különösen fájlaltam, mert nem gratulálhattam személyesen az arany-, gyémánt- és vasediplomásoknak.

Persze talán jobb is. Túl sok az emlék. Hiszen az aranydiplomások már majdnem az én nemzedékem. Mindegyikükkel számos egykori konferencia, éjszakába nyúló beszélgetés, későbbi történet kapcsol össze. Meg tudnám írni az évfolyam aranykönyvét, kezdve azon az örömen, hogy Asbóth Laci az egyházi utat választotta, és beféjezve azzal a még mindig friss emlékekkel, hogy milyen volt az együtt munkálkodás a Testvéri Szó közösség tagjaiból és a hivatalos egyház képviselőiből álló közös bizottságban, és persze hogy mi okozta a nézetkülönbséget a hajthatatlan Ittész Gáborral. De nem megy ez, szétfeszíti az írást. No meg emlékezés közben előtörnek a könnyek, amiért a gyerekkori barát, Szépfalusi István, a „bécsi pap” időnek elpökte eltávozott, nem érte meg az aranydiplomát...

Tisztelegjünk inkább a vasediplomások előtt. Balikó Zoltán az evangélizátoroknak ahhoz az egyháziás vonulathoz tartozott, amelynek az igehirdetés, előadásain a mi nemzedékünk, a negyvenes-ötvenes évek ifjúsága felnőtt. Most mégis egy olyan igehirdetés említ, amelyen nem voltam jelen, de a történet bejárta az akkori egyházat. Zoltán bácsi Diósgyőr-Vasgyárban volt lelkész. Köztudott volt, hogy akkortájt civil nyomozók is látogatták az istentiszteletet, és bizony lett következménye, ha a lelkész nekik nem tesszőn prédikált. Ezen az alkalmon a gyülekezet dermedten figyelt fel egy borkabátos, csizmás ismeretlenre. A lelkész – szokása szerint – nem élt ön-

cenzúrával. Mi lesz ebből? A búcsúszakor a templomajtóban az idegen döngő léptekkel közeledett a paphoz – többen rémülten elfordultak... Ám az ismeretlen így fordult oda Zoli bácsihoz, sztentori hangon harsogva: „Isten éltesse, nagytiszteletű úr! Régen hallottam ilyen igaz beszédet, most helyeztek ide a gyárba, magam is református papgyerek vagyok.” Persze nem volt mindig minden ilyen szép. Ezért is kellett Zoltán bácsinak az ország másik részébe, Pécsre mennie, és ott folytatnia áldott szolgálatát.

Görög Tibor azon lelkészek közé tartozik, akik – Tordastól Kecskeméten, Óbudán át a börtönbeli legutóbbi alkalomig – mindig foglalkoztattak. Az én emlékeim 1952-ig nyúlnak vissza, amikor a Deák téri ifjúság háromnapos konferenciáján reggeli áhítatával ő adta meg az alaphangot. Talán 1983-as találkozásunk volt a legsajátosabb; jellemzi a nyolcvanas évek egyházi életét. Az adventi sorozat egyik alkalmára hívott igehirdetésre az akkor Óbudai lelkészként szolgáló Görög Tibor. „Neked, remélem, nem lehet ebből bajod” – utalt finom mosollyal arra, hogy akkor már szabadabb volt a társadalom –, remélem, hogy nem kell magyarázkodnom a Duna tülso partján regnáló fő püspöknek”. Óbuda ugyebár az Északi Egyházkerületbe tartozik, Káldy Zoltán, az elnök-püspök pedig a déliben uralkodott...

És a legrégebbi emlék, talán 1950-ből vagy '51-ből. Még középiskolásként Gyenesdiáson, egy ifjúsági konferencián voltam bibliakör-vezető. Köröm tagja volt többek között Baranyi Ferenc, a későbbi neves költő, illetve Cserháti Pál. Ő volt a teológusprofesszor Sándor és az iskolaigazgató Hanna testvére, az Evangélikus Egészségügyi Centrumot előkészítő Péter édesapja; jelentős gazdasági vezető lett belőle. Sajnos már ő is eltávozott közülünk. A szolgálók szokás szerint imaközösséggel kezdték a napot. Ezen az alkalmon ismertük meg Nagy Gyulát, aki akkor érkezett az aznap délelőtti előadás megtartására. Ha jól emlékszem, úgy mutatták be, hogy Győrről vallástanárr; röviddel ezután választották meg professzornak. Ma is emlékszem az imádságára. Többségünk fiatal, hozzám hasonló korú emberke volt. Megrendített bennünket az imádság személyessége, őszintesége, mélysége. Elfogadott minket, együtt vihetők kéteyleinket, bűneinket, reményeinket Isten elé.

És ha már az emlékezésnél tartunk: most volt az évfordulója egy jelentős sportsikernek, amelyhez sajátos személyes egyházi emlék fűz. Negyven éve, 1965-ben nyerte meg az akkori Ferencváros csodálatos csapata – Albert, Rákosi, dr. Fenyvesi és a többiek – a Vásárvárosok Kupáját, a mai UEFA-kupa elődjét. A döntőben a Juventus győzött le, de ahhoz, hogy oda eljussanak, a Manchester United állta útjukat. Igen, akkor még a magyar futballisták is ezen a szinten játszottak...

Ha jól emlékszem, anyagi támogatást vittem Szépfalusi István megbízásából Hévízgyörkre Dóka Zoltánéhoz. Úgy alakult, hogy együtt jöttünk vissza Zoltánnal a fővárosba. Már nem tudom, melyikünk ötlete volt, hogy menjünk ki az FTC–Manchester United meccsre. Kevesen tudják, hogy Dóka Zoltán kiváló sporttehetség volt is meg volt áldva, élvonalbeli labdarúgó is lehetett volna. Másként alakult. De szerette a focit. Együtt lelkendeztünk Karába csodagólján, a Fradi 2:1-es győzelmén.

Ha a most pályakezdő lelkészek megkérdeznék, hogy mit tartok a legfontosabbnak az arany-, a gyémánt- és a vasediplomások örökségéből, az első helyen az egyéniséget említeném. A tehetséget, a teljesítményt, amelytől sajátos értéké vált egységük. Mert nagyon is különbözőek voltak, de ugyanazt az utat járták, ugyanazt az ügyet szolgálták. Teljes életet éltek, amelyben a lelki kultúra mellett a szellemi és a testkultúra, a sport is helyet kaphatott. Ezzel a nyitottsággal tehettek eleget – példát adva a mának – küldetésüknek.

■ FRENKL RÓBERT

Megkönnyezett missziói napok

► **A tordasi és a gyúrói evangélikusok – július 1-jétől a két egyházközségből újonnan létrehozott Tordas-Gyúrói Társult Evangélikus Egyházközség tagjai – az elmúlt években rendszeresen szerveztek missziói napokat. Ebben az esztendőben viszont úgy döntöttek, hogy – rendezvénysorozat keretében – egy egész hétvégét szentelnek ennek az alkalomnak. A szervezéskor azonban még nem tudhatták, hogy ez egybeesik majd lelkészüknek, Fűke Szabolcsnak a búcsúztatásával is, aki júliustól Nógrád megyében folytatja szolgálatát: a galgautai gyülekezet hívta meg lelkészének.**

A Fejér-Komáromi Egyházmegyében lévő település evangélikusai az elmúlt hétvégét jelölték ki a hagyományteremtő találkozó időpontjául; az összejövetel a tordasi evangélikus missziói napok el-

A kerület lelkészi vezetője a vasárnap igéje, Ézs 43,10–15 alapján tartott prédikációjában elsősorban a lelkipásztortól búcsúzó gyülekezethez szólt. Ebben hangsúlyozta, hogy időnként a búcsúzás pillanatnyi hangulatában el-elfeledkezünk az ige örök érvényű üzenetéről, pedig Isten ügye sokkal fontosabb, mint egy lelkész szolgálata. Meg kellene tanulnunk, hogy Isten szeretetéről tanúskodjunk, ne pedig a problémáinkat boncolgassuk. Csak azok a hiteles tanúk, akik rácsodálkoznak arra, hogy a Mester rájuk bízta az evangéliumot.

„Kockázatos dolog emberekre bízni az evangéliumot; Jézus belehalt Isten kockázatába” – folytatta gondolatait a püspök. „Számunkra pedig nincsen más út, csak bizonyosságot tenni arról, hogy árad a bizalom. Ettől rendül meg a lélek. Ebben a szolgálatban mindannyian tanúk vagyunk, de ne felejtsük el, hogy a rossz tanú is tanú. Csak ő arról tesz bizonyosságot, mintha mi se történt volna. A világ hiteles tanúkra vár a tordasi és a

Fűke Szabolcs búcsúztatása a tordasi templomban

nevezést kapta. A fő programot jelentő igei együttléteken túl péntek estére *Iván László* professzort hívták meg, aki *Misszió az életért* címmel tartott előadást. Szombaton *Zászkaliczky Tamás* orgonaművész adott koncertet a tordasi templom százötven éves barokk orgonáján.

A vasárnap délelőtti úrvacsorás istentisztelet igehirdetőjének *Ittész Jánost*, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspökét hívták szolgálatra.

gyúrói gyülekezetből is” – fejezte be igehirdetését *Ittész János*.

Mielőtt sor került volna az istentisztelet utáni szeretetvendégségre, a gyülekezet vezetősége és az ifjúság képviselői megköszönték Fűke Szabolcsnak és feleségének a gyülekezeteikben végzett évtizedes munkálkodást, Isten áldását kérve új szolgálati helyükre. Így lett megkönnyezett a tordasiak missziói hétvégéje...

■ MENYES GYULA

Spirituális felkészülés a lelkészi szolgálatra

Mindig jóleső érzés egy-egy hosszabb út során az elemozsias táskába nyúlni, és néhány korty friss vizet, egy-két falat tápláló edelt magunkhoz véve meríteni erőt a folytatáshoz. Az Északi Egyházkerülethez tartozó, éppen ordinációjuk előtt álló lelkészjelöltekkel *D. Szabik Imre*, az Északi Egyházkerület püspöke és *Sárkány Tibor* nyugalmazott lelkész (képünkön jobbra) „társolyuk” tartalmát osztotta meg az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban június 21–23. között Révfülöpon.

Az áhítattal és vecsernyével keretbe foglalt napok témáit beszélgetések során dolgozták fel. Szabik Imre és Sárkány Tibor a család, a házasság, a lelke-

szocializáció, az igehirdetés és a lelki-gondozás kérdésében mondta el tapasztalatait, vetette fel a témákhoz tartozó problémaköröket.

Az együtt töltött két nap alatt a lelkészjelöltek közvetlenül feltehették kérdéseiket, és barátságos hangulatban oszthatták meg egymással azon örömeiket – és olykor csalódásaikat –, amelyeket otthoni gyülekezetükben és a hatod-év alatt éltek át.

A „kihelyezett” tihanyi beszélgetés, az együttletét lezáró úrvacsorai közösség alkalmat adott egymás jobb és mélyebb megismerésére.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

101 konfirmandus

Kerületi tábor Bonyhád

► **Változatos, sűrű program, sok szabadidő – a kettő nem feltétlenül zárja ki egymást –, reggeli és esti elcsendesedés... A legrövidebben talán így lehetne jellemezni az első déli egyházkerületi konfirmandustalálkozót, amelyre június 19–24. között került sor a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium kollégiumában. Százegy fiatal gyűlt össze a kerület valamennyi egyházmegyéjéből, hogy közösen töltsenek el egy tartalmas, vidám hetet.**

A csoportfoglalkozások több helyszínen zajlottak, és résztvevők változatos tevékenységek közül választhatták ki a kedvükre valót: akit a kézművesség érdekelt, az díszletet tervezhetett a pénteken bemutatott színdarabhoz, vagy agyagozhatott, netán gyöngyöt fűzhetett vagy üveget festhetett – mindezt szakemberek felügyeletével és irányításával.

Voltak, akiket a média világa vonzott. Ők az újságkészítés rejtelseibe kóstolhattak bele, és közös munkával életre kelthették a tábor „hivatalos” lapját, a *Firkaszt*. A kis újság elektronikus formában is elkészült, hamarosan megtekinthető az egyházkerület honlapján a *del.lutheran.hu/konfítabor* internetes címen. A muzikális alkatúak zenészek segítségével csiszolhatták ének- és gitártudásukat, ám az esti, táborniz mellett éneklé-

sek minden bizonnyal nem csak a számukra maradnak emlékeztetések. A színdarabban is próbára teheték magukat konfirmandusaink, és egy hét megfeszített tempójú tanulás és próba után munkájuk gyümölcsét is élvezheték: a pénteken előadott színdarab, amely Pál apostol római útját mutatta be, hatalmas tapsot kapott.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Napközben ideális körülmények között, festői környezetben válogathattak a fiatalok a különféle sportolási lehetőségek közül: lehetett focizni, röplabdázni, kosarazni, kézilabdázni, sakkozni, de a kalandra vágyók kipróbálhatták magukat a falmászás vagy a célba lövés területén is.

Az ötnapos vidám együttletét – amelynek talán egy félnapos Mecsek-túra jelentette a csúcspontját, a szó átvitt és va-

kezdemenyezésből hagyomány lenne. Jó lenne, ha konfirmált fiataljainkat nem „ki-konfirmálnánk” a gyülekezetből, hanem ellenkezőleg: mindent megtennénk annak érdekében, hogy jól érezzék magukat a gyülekezet közösségében. Hiszen ők a jövő egyházának tagjai. Tegyük hát meg mindent annak érdekében, hogy valóban azzá válhassanak!

■ SZABÓ SZILÁRD

A víz elvonul, a gondok maradnak

Temesköz az újjáépítés küszöbén

► **Kétnapos tényfeltáró úton járt a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet hivatalos küldöttsége a romániai Temes megyében június 23–24-én. A Lehel László igazgató vezette delegáció elkísérte dr. Lévai Anikó, a segélyszervezet jószolgálati nagykövete is. A látogatás tájékoztató megbeszéléssel vette kezdetét, melyen részt vett Toró T. Tibor, a román parlament képviselője, Marossy Zoltán Temes megyei alprefektus, Halász Ferenc megyei RMDSZ-elnök, Süttő Udvari Magda, az újjáépítést koordináló civil egyesület elnöke és Fazakas Csaba református esperes.**

A Temes megyei falvak felkeresésekor alkalom nyílt a települési önkormányzatoknak és a helyi egyházaknak a vezetőivel történő egyeztetésre, melyet a megromlózott házak, középületek kárfelmérése követett. Az egyik leginkább károsodott falu, a nyolcszáz lelkes Ótelek egyes részein megkezdődhetett a romok elbontása, ám sok házat, utcát, kertet még mindig víz borít. A munkálatok menetét nagyban befolyásolja az időjárás is, hiszen ha eső áztatja a romokat, akkor szüneteltetni kell a bontást. A kiskerteket és a szántóföldeket is mind a mai napig elborítja a víz, így igen jelentős feladat a lakosok közel egy éven át tartó élelmészése. Érkezik állami támogatásként élelmiszer – főleg szárazáru (liszt, olaj, tészta stb.) – a térségbe, ám azok, akiknek minden háztáji állatuk elpusztult, és jelenleg is közösségi szállá-

son élnek, nem tudnak mit megsütni, megfőzni az élelmiszer-támogatásból, emellett pedig a kiskerti terményeket is elvitte a víz.

Az ökumenikus segélyszervezet az elvégzett felmérések alapján úgy döntött, hogy a családok támogatása mellett előreláthatóan a település új épületbe költöző óvodájának és iskolájának a felújításában és fejlesztésében, illetve az ingóságok pótlásában kíván segítséget nyújtani. A tényfeltáró út alkalmával a segélyszervezet ajándécsomagokat adott át az óteleki iskolásoknak és óvodásoknak.

Az ötszázhusz lelkes *Torontálkeresztessen* körülbelül nyolcvan lagnak jelenleg is tömegszállásokon, melyeknek – többek között – a volt tsz-iroda és az orvosi rendelő épülete ad helyet. Itt a következő hetekben kezdődhet meg az állam által finanszírozott újjáépítés, mely-

nek keretében egy-, két- és háromszobás házak épülnek. Hogy ki-ki milyen épületbe költözhessen majd, az a család nagyságától függ. Két fő példaul csak egyszobakonyhás, előszobás ingatlant kaphat, még akkor is, ha netán egy idős házaspár az egész életük munkájából felépített többszobás házat, valamint gazdasági és egyéb melléképületekből álló ingatlant veszített el, és a kiskertben tartott háziállatokból, illetve a konyhakertben és a földön megtermelt javakból tartotta el magát, melyek pótlására nincs ígérlet...

Szigetfalu a térség egyik olyan települése, melyen viszonylag gyorsan vonult át a víz, s a kedvező időjárásnak köszönhetően már megkezdődhetett néhány ház újjáépítése, ám az alapok lerakása még csak az első lépés a hosszú, átfogó helyreállítási folyamatban.

Mint ismeretes, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet korábban másfél millió forint értékű gyorssegélyt szállított a Temes megyei települések károsultjainak, ez az újabb felmérés-tényfeltáró út pedig az újjáépítésben és az ingósgópótlásban való segítségnyújtás alapja. E munkához az 11705008-204645565-ös számlaszámon „Temesköz-Bánság” megjelöléssel fogad továbbra is adományokat a segélyszervezet.

■ IFJ. KIS BOÁZ

FOTO: IFJ. KIS BOÁZ / MOSZ

Éggel bélelt ház

A mai világban aligha érheti nagyobb meglepetés és öröm az embert, mint ha olyan házba léphet, amely „éggel bélelt”, azaz a legtisztább és legnemesebb eszményekkel van „berendezve”. Ilyen, szinte mesebelinek mondható házat ismerhetünk meg *Kertész Eszter* első verseskötetéből, amely jóformán semmit sem mutat a pályakezdés bizonytalanságai-ból és ügyetlenségeiből; szép, összeszedett és tudatosan megkonstruált.

A kötet négy ciklusa az élet különböző valóságos és lelki történéseit idézi. Az *Asszonyzsoltár* a hitves és édesanya hét-köznapijaiba, gondolataiba enged bepillantást; a *Bölcső* azt a pillanatot igyekszik megragadni, amely az idő egymásutánjában igazán telített. Amint a *nehogy* című versében olvassuk: „...nehogy elszalasszuk a pillanatot / a mozdulásra várót / a szólásra vágyót / nehogy késő legyen”. Az *Elvégeztetett* címet viselő versének középpontjában az emberi szenvedés és ösképe, Krisztus kínja áll, míg a *Térdeplő* az ünnep szakrális tartalmait jeleníti meg.

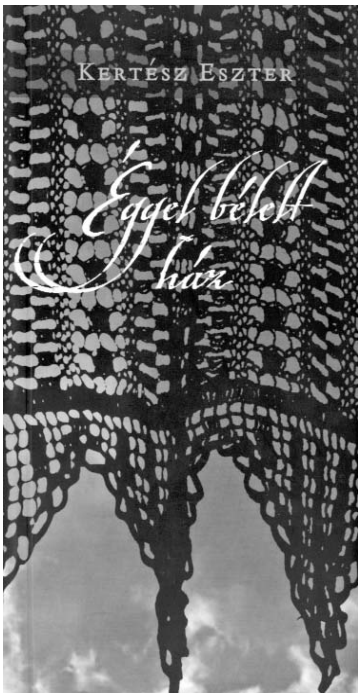
A versek olykor aforisztikusak, leginkább *Pilinszkyt* említhetjük ösztönzőik között. *Kertész Eszter* a hívó ember életútjának, sorsának lényegére irányítja a figyelmet, s közben többször is szembesül a kérdéssel: vajon szavaink, mondataink méltóak-e arra, hogy hitelesen fejezzék ki Isten felé való törekvésünket? Az *Új füzet margójára* a következő gondolatot jegyzi föl: „Egyre halkuló hanggal / távolodik az angyal. / Szakadt suhogó sírás – / szakítás ez vagy hívás?” Nagy kérdés valóban: a múlt

század embertelen történéseit követően hihetünk-e a költészet csábításának, vagy szakítanunk kell a megszólalás s vele a világ megszépítésének esélyével? Az angyal szólásra készítetné, de a szavak törékenyek. A gyakran önemésztő kétségekre válaszként értelmezhetjük az egyik verset, a címével is nyomatékossított *Mégis*-t:

Zsonganak bennem a ritmusok –
dúdolok: meg-megbotlanak.
Szavak bent: eleven sebek –
kimondom: szürke holt anyag.
Beszélék mégis. Nem tudok
hallgatni mostmár...

Írni? Hallgatni? Szakítani a megbecste-nített, hazuggá vált szavakkal? A 20. század lírájának nagy kérdésével *Kertész Eszter* is küszködik. Ám kétségeinek eloszlásával azt mondhatjuk: írjon, aki ennyi alázattal, ekkora beleéléssel tudja érzékelteni a reményt, a boldog átlényegülést, midőn „ég tölti be a réseket” (*Levegőg*), s az öröm „fényes kalácsá válik” (*Karácsony*).

Igaz, az öröm nyomában rendszerint a szenvedés is ott lopakszik. *Kertész Eszter* versvilágának egyik legizgalmasabb sajátossága, hogy érezteti a kegyelem jelenlétét, de az emberi érzéketlenséget, bűnre hajló természetünket is, amint a kegyelem és a remény megtestesítőjét napról napra keresztre feszítjük (*Passió*). Mégis mindvégig azt a bizonyosságot élteni és erősíti bennünk, hogy Isten által bekerítve, különös térfogatban létezünk:

Te vagy kívül, belül, köröskörül.
A fény, a tárgy, az árny, mi rám vetül.
(*Háromság*)

Ebben a fényben kalauzolniak a versek, amelyek egy mélyen érző, igen tehetséges lírikus életleckéi. Köszönet illeti a Kairosz Kiadót, hogy inséges időben is módot ad tehetségek fölfedezésére.

■ RÓNAY LÁSZLÓ

(*Kertész Eszter: Éggel bélelt ház. Kairosz Kiadó, 2005. Ára 1600 Ft.*)

Erdélyben sem hallgat a Harangszó

„Munkatársunk” volt Gödri B. Alpár,
a romániai evangélikusok lapjának szerkesztője

► **Keresztnevéhez méltóan (Alpár = hős) állta meg a helyét Gödri B. Alpár lelkész, aki az újságírói tanulmányaihoz tartozó egyhetes gyakorlata helyszínül az Evangélikus Élet szerkesztőségét választotta. A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház sajtóreferense a számára addig ismeretlen közegben lépésről lépésre követhette végig a múlt heti lapszám megszűlését, olykor hajnalhasadtáig...**

– Köszönöm, hogy a fárasztó lapzártá után szakított időt egy rövid beszélgetésre is. Remélem, hogy a „pörgős tempó” nem vette el a kedvét az újságírástól, a szerkesztéstől...

FOTO: T. PINTÉR KÁROLY

– Semmi esetre sem. Nagyon élveztem, hogy végigkövethettem a legfrissebb szám keletkezésének folyamatát. Az itt szerzett tapasztalatokat szeretném beépíteni az *Evangélikus Harangszó* című lapnál végzett munkámba.

– Mit kell tudnunk erről az újságról?
– Az *Evangélikus Harangszó* – a Romániában élő magyar evangélikusság lapja – már a második világháború előtt létezett, de kiadását a vérvivatáros események után beszüntették. 1994-ben indították újra. Kéthavonta jelenik meg kétezer-kétszáz példányban, tizenkét oldalon. Elsősorban tudósítások és interjúk jelennek meg benne. Van azonban némi magazinjellege is; az írások közül több is gyakran egy-egy nagyobb témára – legutóbb például az április 20-i lelkészértekezletre – fókuszál.
– Hogyan és mikor kapcsolódott be a szerkesztés munkájába?
– A Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspökével, *Adorjáni Dezső Zoltánnal* többször beszélgettünk az egy-

kat. Rám esett a választás, és én örömmel igent mondtam. 2004 szeptemberében kezdtem a munkát.

– Úgy tudom, hogy a lapot gyülekezeti szolgálata mellett szerkeszti...

– Így igaz. Az érettségi környékén, 1995-ben eldöntöttem, hogy lelkész szeretnék lenni. A kolozsvári Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet Református-Evangélikus Karára 1997-ben nyertem felvételt; 2002-ben végeztem. Még abban az évben, december elsejétől Szatmár és Nagyvárad gyülekezeteibe küldött ki *Mózes Árpád* püspök.

Az újságírás ugyancsak érdekelt. Mivel azonban a teológiai tanulmányok mellett nem maradt elegendő időm arra, hogy ezen a területen is képezzem magam, most járok egy intenzív tanfolyamra. A színvonalas kétéves képzést a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ) és a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE) indította *Ady Endre* Sajtókollegium néven. Háromhavonta egy-egy héten keresztül reggeltől estig a médiamunkát érintő legkülönbözőbb témákról szóló előadásokat hallgatunk. Természetesen a gyakorlati tapasztalat is nagyon fontos, ezért is örülök, hogy eljöhettek az *Evangélikus Élet* szerkesztőségébe. Úgy érzem, hogy sokat tanultam, különösen is a kéziratgondozásról.

Mindenképpen hasznosítani fogom az itt szerzett ismereteket; persze nem lehet mindent egy az egyben „lemásolni”. Részben ugyan adottak a szükséges feltételek – gondolok itt az egyre bővülő gépparkra –, de nagyon hiányzik az ittenihez hasonló, összezsírozódott csapat. Távlatlabb terveim közé tartozik egy állandó gárda verbuválása, melynek tagjai hivatásszerűen dolgoznak. Egy jól képzett olvasószerveksztőt mindenképp szeretnék magam mellé. Remélem, hogy előbb vagy utóbb elérkezik az az idő, amikor viláplaként, még színesebb és érdekesebb anyagokkal jelentkezik az *Evangélikus Harangszó*.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

A jó kántor is holtig tanul

Fót rendkívüli szakmai és lelki gazdagodást kínált

► Az elmúlt héten, június 20-án kezdődött a Mandák Otthonban az ötnapos kántortovábbképző tanfolyam, amelyen huszonnégy kántor vett részt. A megnyitóról senki sem hiányzott, hiszen Fassang László orgonaművész egész délutánt kitöltő improvizációs kurzusán mindenki jelen akart lenni. A fiatal virtuóz közvetlenségével és rendkívüli pedagógiai érzékével csodálatos hangulatot teremtett. Az önként jelentkező kántorokkal együtt muzsikálva bizonyította, hogy az improvizáció tanítható, és sok-sok gyakorlással meg is tanulható.

A tanfolyam következő napjain délelőtt egyéni hangszeres és szolfézsórákat tartottak. Ebéd után elméleti oktatás folyt, a vesperákat követően pedig előadások hangzottak el.

Dr. Ecsedi Zsuzsanna, Németh Csaba, Simon Barbara és *W. Kinczler Zsuzsanna* foglalkozott az orgonistákkal. Új darabok és előjátékok megbeszélésére, illetve kidolgozására volt lehetőség. *Kardos Anna* hangképzési gyakorlatai nagy segítséget nyújtottak a rossz éneklési beidegződések leküzdéséhez. *Pócs Miklós* a modális összhangzattan alapjaival ismertette meg az érdeklődőket. *Bence Gábor* zeneelméletet tanított, a kórus-éneklést vezette, és közös órákat tartott az új istentiszteleti rendekről. *Gálos Miklós* a liturgikus orgonajáték szabályait, építkezését gyakoroltatta.

Dr. Finta Gergely a lutheri és a kálvini zenefelfogásról, valamint azok hatásáról tartott rendkívül érdekes előadást. *Ecse-di Zsuzsanna* saját tapasztalatai alapján elemezte a kántor tevékenységét.

W. Kinczler Zsuzsanna Kántori szolgálat Budapest peremén című előadásában a leküzdhető nehézségekre hívta fel a figyelmet.

A lelki töltekezést *Mekis Ádám* egyházmegyei zenei felelős igehirdetés-sorozata jelentette. „A jó kántor zenei talentumával Jézus Krisztust dicsőíti a gyülekezetében. Ez a lényeg, amelyért mindig többre törekedve kell tennie” – hirdette az acsai lelkipásztor. A tanfolyam résztvevőinek ellátásáról *Milán Gábor* gondoskodott a megszokott magas színvonalon.

A főtí műhelymunkának különleges „íze” volt. Alázat, szeretet, igényesség és az egymás iránti kölcsönös tisztelet teremtette meg azt a légkört, amelyben öröm volt tanítani és tanulni. A segíteni akarás készítette *Illés Adélt, Trajtler Dórát* és *Horváth Bálintot* arra, hogy körülbelül százötven eredeti koráldallamhoz előjátékokat válogassanak, és azokat két kötetben közreadják. A gyűjteményt most meg is vásárolhatták a jelenlévők.

A kántortovábbképző tanfolyam tapasztalatait *Bence Gábor* foglalta össze záróbeszédében. Utolsó mondataival azonban már a jövő évi alkalomra hívott: „A szakmai és lelki feltöltekezés után legyetek hívrvíói annak, hogy jövőre is várjuk a tudásuk gyarapítására vágyó kántorokat.”

■ TÓTHNÉ DR. GALLYAS KATALIN

A kántori szolgálatot segítő, kétkötetes gyűjteményt állított össze *Illés Adélt, Trajtler Dóra* és *Horváth Bálint*.

A gyűjteményben másfél száz koráldallamunkhoz közölnek könnyen játszható előjátékokat. A kötet oktatási segédanyag, így kereskedelmi forgalomba nem kerül, de az érdeklődőknek szívesen a rendelkezésükre bocsátják, ha a nyári kántorképző tanfolyamok idején kilátogatnak az Evangélikus Kántorképző Intézetbe. A két kötet önköltségi ára 1500 Ft.

Fiatal kántoraink emellett egy jóval gazdagabb gyűjteményt is összeállítottak: az Evangélikus Kántorképző Intézet kottatárában minden egyes énekdallamunkhoz hozzárendeltek egy-egy dossziét, amelyekbe – kevésbé használatos kötetekből – előjátékokat gyűjtöttek. Ehhez a kottatárhoz is hozzáférhetnek az érdeklődő szolgatársak; a tervek szerint a művek jegyzékét közzé fogják tenni a világhálón is. A szerkesztők köszönettel veszik, ha kántoraink rendelkezésükre bocsátják a kisebb feldolgozottságú énekekhez talált vagy komponált előjátékaikat, így azok közkinccsé válhatnak.

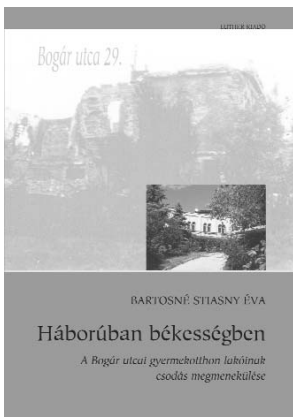
A közeljövőben jelenik meg a Luther Kiadó gondozásában *Sulyok Imre* zeneszerző-kántorunk korálelőjáték-gyűjteménye is, amelyben harminc olyan énekhez közöl előjátékokat, amelyekhez szinte lehetetlen megfelelő kompozíciót találni. *Sulyok Imre* több évtizedes kántori tapasztalata és egyéni zeneszerzői világa a biztosíték arra, hogy különleges érték kerül e kiadvánnyal a templomi orgonáinkon játszó kezébe.

HIRDETÉS

MEGJELENT • MEGJELENT • MEGJELENT • MEGJELENT • MEGJELENT

Bartosné Stiasny Éva: Háborúban békeességben

A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése

„Sztehlo Gábor több ezer üldözött gyermeket bújtatott, védett, táplált 1944–45-ben. Nevét mégis csupán az emberek kis csoportja, többnyire a még élő megmentettek — közöttük ennek a könyvnek a szereplői, a Bogár utcaiak —, hozzátartozói, illetve néhány lelkes tisztelő ismeri.” (Horváth Ádám — Részlet az Előszóból)

„A Bogár utcai villa a Rózsadomb fennsíkján állt, szép, gondozott kertben. Ez rögtön megtetszett nekünk. Méretei, beosztása egyaránt lehetővé tették 45 gyermek beszállását, ide fiukat hoztunk 2–19 éves korig, de többségük kamasz volt. Az otthont kezdetben *Benes Lujza* vezette, majd az ő Svájcba utazása után *Stiasny Éva*.

A Bogár utcai otthon látszott a legproblematisabbnak valamennyi között, védeceink testvéri összetartással, közös munkával mégis le tudták győzni a legnagyobb nehézségeket is. Helytálltak a legsúlyosabb veszedelemben, és már akkor megvetették szellemi alapjait a majdani Gaudiopolisnak.” (Sztehlo Gábor)

Hogy miként menekültek meg a Bogár utcai otthon lakói Budapest ostroma idején, azt meséli el a könyv.

72 oldal, 140×196 mm, kartonált, 980 Ft.

A kiadvány megvásárolható a *Huszár Gál könyvesboltban* (Budapest V. ker., Deák tér 4.), a *Luther Kiadó könyvesboltjában* (Budapest VIII. ker., Üllői út 24.) és *elektronikus könyvesboltjában* (<http://bolt.lutheran.hu>), valamint megrendelhető a kiadótól (1085 Budapest, Üllői út 24.; e-mail: kiado@lutheran.hu; fax: 1/486-1229).

HIRDETÉS

Evangelikus istentisztelet a Magyar Televízióban

- A Magyar Televízió július 10-én, vasárnap 11 órai kezdettel közvetíti mindkét csatornáján az aszódi evangelikus templomból a lelkésszentelési istentiszteletet, melyen öt leendő lelkészt ordinálnak. Igét hirdet *D. Szebik Imre* elnök-püspök.
- *Örömhír* címmel egyházunk műsorát sugározza a Magyar Televízió július 10-én, vasárnap 14.25-kor.

HIRDETÉS

Gyógyító csendeshét Szarvason

Az Evangelikus Misszió alkohol- és szenvedélybetegek részére gyógyító csendes-hetet tart a Szarvasi Evangelikus Középhalmi Misszióban **július 11-től 16-ig***. Érkezés hétfőn 13 óráig, hazautazás szombaton délelőtt. *„Jó csendben vámi az Úr szabadítására.”* (Jsir 3,26) Szeretettel hívjuk lelki gyógyulásra, megerősödére vágyó, szenvedélybetegségben és depresszióban szenvedő testvéreinket. Lelkésztestvéreinket kérjük, hogy biztassák és segítsék a rászorulókat, hogy részt vehessenek az alkalmon, szükség esetén családtaggal együtt. A részvételi díj 6000 Ft személyenként. A rászorulókat lehetőségünk szerint támogatjuk. Mindenki hozzon magával tisztálkodási szereket, Bibliát és jegyzetfüzetet. Jelentkezni és érdeklődni lehet írásban és telefonon *dr. Sárkány Angyalka* orvosnál (5540 Szarvas, Kiránduló u. 9., tel.: 20/824-6669) és *Selmezi Lajos* nyugalmazott lelkésznél (2890 Tata, Feszty Á. u. 14., tel.: 34/383-819, illetve 20/824-3011).

** Az előző lapszámban sajnálatos módon téves dátum jelent meg, ezért szíves elnézésüket kérjük.*

HIRDETÉS

Meghívó

A Magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesület tisztelettel és szeretettel meghívja Önt a Sóvár fesztivál keretében tartandó hálaadó ünnepségre, melyet július 2-án 11 órai kezdettel Balatongyörökön, a Petőfi u. 1. szám alatt tartunk.

Program

- 11.00: A Sóvár fesztivál ünnepélyes megnyitója
- Házigazda: *Lupták György* evangelikus lelkész, az MKIE elnöke
- Igehirdetéssel szolgál: *D. Szebik Imre*, a MEE elnök-püspöke
- Beszédet mond: *Font Sándor* országgyűlési képviselő – Nemzeti Fórum Egyesület
- Megemlékezés az államosítás előtti KIE-táborok szolgálatáról – *D. Kovács Bálint* nyugalmazott református lelkipásztor, a KIE volt nemzeti titkára
- *Az ünnepség után vendégeinket közös ebédre hívjuk, majd lehetőség nyílik a Sóvár megtekintésére.*
- 14.00: Köszöntők és „ajándékozás”
- 19.00: A Gospel Sasok énekegyüttesének és a Szürke Verebek jazzbandájának koncertje a móló melletti sétányon

HIRDETÉS

Az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) hírei

Az elmúlt esztendei gyakorlathoz hasonlóan a nyári alkalmakat is megtartjuk. Előadások nem lesznek, de bibliaóra, beszélgetés és imaközösség igen.

- Július 14., csütörtök 17 óra: *dr. Garádi Péter*
- Augusztus 11., csütörtök 17 óra: *dr. Drenyovszky Irén* és *dr. Győri József*

Két fontos változásra hívjuk fel a figyelmet: megváltozik a helyszín és a kezdési időpont! Az új helyszín: Országos Egyházi Iroda, Budapest VIII. ker., Üllői út 24. (földszinti terem, bejárat az utca felől, a nagykapu és a könyvesbolt közötti szakaszon). Kezdési időpont: ezentúl 16 óra helyett 17 órakor kezdjük havi alkalmainkat.

Előre jelezzük, hogy miként alakul az őszi program. A sorozat összekötő témája *Igazság és kiengesztelődés* lesz. Az előadások az egyházi közelmúlt feldolgozásának teológiai, történeti, etikai és gyakorlati kérdéseivel foglalkoznak majd.

- Az őszi csendesnapot november 26-án tartjuk.

HIRDETÉS

Pályázat

- HA Jézus Krisztus elkötelezett tanítványaként végzed a lelkészi szolgálatot...
- HA mersz bátran álmodni az egyház jövőjéről...
- HA vannak ötleteid és merész terveid...
- HA fontosnak tartod, hogy új gyülekezetek szülessenek és fejlődjenek...
- HA imádkozó lélekkel fel tudod vállalni kilencven evangelikus (köztük negyvenkét gyermek) sorsát...
- HA kihívásnak érzed, hogy egy országos belmissziói intézet életét gyülekezeti szolgálatoddal támogasd...
- HA fantáziát látsz az egyetemi ifjúság pásztorolásában és abban, hogy egy egyetemmel rendelkező községben szolgálj...
- HA Piliscsaba jelent neked valamit...
- HA te szeretnél lenni egyházunk legfiatalabb gyülekezetének első lelkésze...
- HA vállalod az evangélium ügyéért a nehézségeket is, és az ösvények kitaposását...
- HA nem akarsz a készbe beülni, de kész vagy azon fáradozni, hogy a gyülekezet épüljön, növekedjen...

...akkor jelentkezz a Piliscsabai Evangelikus Egyházközség lelkészi felállítására!

Ezen a növekvő lakosságú, Budapest vonzáskörzetében lévő gyönyörű településen kicsiny evangelikus közösség él. A jelentkező lelkésztől azt várjuk, hogy az eddigi szolgálatokat szeretettel folytassa, és tegyen meg mindent, hogy az újonnan alakult egyházközség a meghatározott időn belül – 2010. december 31-ig – anyaegyházközséghez szükséges feltételekkel rendelkezzen.

Az egyházközség jelenleg – a Budai Egyházmegyével karöltve – lelkészi fizetésként 50 000 forintot, a hitoktatói díjat és a stolaris jövedelmet tudja felajánlani. Emellett 50 000 Ft lakás- és útiköltség-támogatás segíti a szolgálat végzését.

A közgyűlés által elfogadott díjlevél az esperesi hivatalban (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.) tekinthető meg. A pályázatokat is az esperesi hivatalba kérjük írásban eljuttatni 2005. július 30-ig.

A pályázókat részletes tájékoztató levéllel keressük meg, majd lehetőséget biztosítunk számukra a gyülekezet megismerésére és a gyülekezetben való bemutatkozásra. Bizunk abban, hogy az egyház Ura nem hagyja pásztor nélkül az ő nyáját!

Piliscsaba, 2005. június 13.

Az egész közösség nevében:
Mocsáry Dezső felügyelő és Bence Imre esperes

► **Azok számára, akik egyéni sorsukat – illetve családi, gyülekezeti-egyházi és nemzeti közösségeik jövődójét – távlatosan és szélesebb összefüggésekben is mérlegelik, nem lehet közömbös az a folyamat, amelyet európai integrációnak nevezünk. Valamint nem lehet közömbös az sem, hogy miként hordozzák különleges felelősségüket azok az országok, amelyeknek különleges feladat, különleges gazdagság és különleges hatalom adatott...**

Rosszabbnál rosszabb médiahírek közepette fogadjuk és hirdetjük az abszolút jó hírt, a bűnbocsánat és az örök élet evangéliumát. Az evangélium címzettjei és a világ keserű híreinek címzettjei egyaránt mi vagyunk. Bár benne élünk a világban, Krisztus szeretete és ígérete is él bennünk. Ezért másként látjuk és másként nézzük ezt a világot, mint azok, „akiknek nincs reménységük”.

Quo vadis, Europa? – Merre tartasz, Európa?

A címben feltett kérdésre a világból jövő hírek alapján nem sok jót válaszolhatunk. Az európai integráció – amelyet eddig is és egyébként is sok kétely, kétség és kérdés kísért – megtorpanni látszik.

A Magyarországi Evangelikus Egyház a magyarországi és az európai egyházak jelentős többségével együtt hitet tett az „értékek Európája” mellett. Egy olyan Európa mellett, amelyben a nemzetállamok megőrzik azonosságukat és függetlenségüket. Az integráció jelenlegi akadozása azonban nyilvánvalóvá teszi, hogy ezekkel a kérdésekkel – nevezetesen: milyen Európát szeretnénk, és melyek azok a rendező elvek, amelyek mentén az integrációt elképzeljük – újra foglalkoznunk kell az ige fényében, mégpedig még mélyebb és még szélesebb egyházi összefogásban és társadalmi összefüggésben. Talán nem túlzok, ha az integráció jelenlegi helyzetét válságosnak nevezem. E helyzet markáns jelei közül csak hármat említek.

Az úgynevezett lisszaboni stratégia kudarca. A 2000 óta eltelt öt év tapasztalatai alapján ma már senki sem beszél olyan lelkesen az európai gazdasági növekedésről, a társadalmi kohézióról, a környezet sérthetetlenségéről vagy az egész életen át tartó tanulás lehetőségéről. Ezek helyett sokkal inkább gazdasági válságról, társadalmi igazságtalanságokról, a környezet állapotára vonatkozó drámai előrejelzésekről, az oktatásra és a kultúrára fordított költségvetési összegek radikális csökkentéséről kell szólnunk.

Az alkotmányos szerződés elutasítása. Az úgynevezett ratifikációs folyamatot legyenhétben szólva is sokkolja, hogy a francia és a holland közvélemény elutasította Európa alkotmányos szerződését. Az alkotmány betűjén és szellemén kívül (esetleg ezek mélyebb ismerete nélkül) ezzel lényegében elutasították a

► **Ezen a héten volt a kiváló ókortörténész, Mahler Ede halálának a hatvanadik évfordulója. A sokoldalú szakember a Magyar Tudományos Akadémia tagjaként és a budapesti tudományegyetem tanáráként a csillagászat és a történettudomány határmezsgyéjén működött mint a kronológia kutatója. Az alábbiakban áttekintjük életének és szakmai pályafutásának a legfontosabb mérföldköveit, valamint csillagásztörténeti és kronológiai kutatásainak legfontosabb és legérdekesebb eredményeit – kiemelten az ő- és újszövetségi események vizsgálatát.**

Mahler Ede 1857. szeptember 28-án a Felvidéken, Cifferben született. A Pozsony megye Nagyszombati járásához tartozó, Trianonban később elcsatolt, magyarok és szlovákok által vegyesen lakott mezővárosban, izraelita családban nevelkedett.

Életrajzi vonatkozások

A bécsi tudományegyetemen csillagásznak és matematikusnak készült – végül azonban történész és régész végzettséget szerzett. 1880-ban a budapesti tudományegyetemen kapta meg bölcsészdoktori diplomáját. Szakterületévé az ókori Kelet történettudományának két ága, az egiptológia és az assziológia vált, de tanulmányai során a keleti nyelvekkel is behatóan foglalkozott. Mindezek az előzménynek vezettek ahhoz, hogy ezeket a területeket ötvözve a későbbiek során Mahler vált a kronológiai kutatások hazai úttörőjévé.

Tanulmányai végeztével pályáját 1885-ben a bécsi császári és királyi Fokmérő Bizottság asszisztenseként kezdte, de dolgozott a császárvárosban *Theodor Oppolzer* (1841–1886) híres osztrák kronológus mellett is. Ezt követően Budapesten a Háromszögmérteti Számító Hivatal segédmérnökeként, majd mérnökként tevékenykedett.

1898-tól a budapesti tudományegyetemen oktatott: először magántanárként, 1905-től rendkívüli tanárként, 1914-től pedig nyilvános rendes tanárként, azaz professzorként. Az egyetemi katedrán az ókori Kelet népeinek történetét adta elő. Tanítványai közül került ki a 20. század számos jó nevű egyiptológusa, többek között *Dobrovits Aladár* és *Wessetzky Vilmos*, valamint *Szentpétery Imre*, aki ugyancsak a kronológia nemzetközi hírfőszakteintője lett, s főként a magyarországi oklevelek kutatásában hasznosította ilyen irányú ismereteit.

Szintén az 1898-as esztendőben nevezték ki a Magyar Nem-

Merre tart Európa,

Az európai integrációval és a G8-ak csúcstalálkozóval

brüsszeli adminisztrációt is. Most tehát Európának van is, és nincs is alkotmányosszerződés-tervezete.

Az Európai Unió hosszabb távú költségvetésének elutasítása. A napokban a tervek, célok megvalósításának anyagi fedezete is bizonytalanná lett. Vajon hány és hány nagy nemzeti és nemzetek fölött átívelő álom és konkrét terv megvalósulása kérdőjeleződött meg, lehetetlenült el ezáltal?

Aktívabb részvétel a döntéshozatalban!

Az Európai Egyházak Konferenciájának (EEK) Központi Bizottsága június 4–10-i krétai gyűlésén egybek mellett arra a kérdésre kereste a választ, hogy a jelenlegi helyzetben mi lehet a keresztyének, illetőleg az egyházak sajátos feladata. Mire kötelez bennünket a teremtet világ iránti felelősségünk és a felebarátok iránti szeretetünk az új gazdasági, társadalmi, morális és környezeti nehézségek közepette? A válasz általánosságban így hangzik: mindenekelőtt a döntéshozatalban való aktívabb részvételre – vagy legalább a részvétel igényére. Ez fontos tennivalónk európai keresztyénekként is, és európai polgárokként is.

A dunblane-i katedrális

Ennek a felhívásban is megfogalmazott egyházi válasznak a teljesülése persze legalább két dolgot feltételez. Az egyik az, hogy a politikusok ezt a részvételt – a választásokon és referendumokon kívül is – lehetővé tegyék. A másik pedig az, hogy a polgárok éljenek ezzel a lehetőséggel.

Az Európa formálásában való részvétel lehetősége egyébként – legalábbis betű szerint – az alkotmányos szerződésben is felkínáltott: az 52. paragrafusban az egyházi és vallási közösségek számára, a 47. paragrafusban pedig az úgynevezett

Bibliai dátumok

Mahler Ede

zeti Múzeum régiségtárának segédőrévé, vagyis tisztviselőjévé. Ő volt az, aki 1901-ben – a múzeumban meglevő állomány felmérése után – meghirdette az addig különböző magán- és közgyűjteményekben levő egyiptomi relikviáknak egy önálló egyiptomi gyűjteménybe való összegyűjtését. Több évtizedes kitartó munkájának eredményeként 1939-ben nyílt meg a kollekciót bemutató legelső kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Régészeti szaktudását a múzeum által Dunapentelén végzett ásátásokon is kamatoztatta – itt Dunaújváros ókori elődjének, a Római Birodalom határvidékén fekvő Intercisa városának feltárását végezte 1903-tól.

A Magyar Tudományos Akadémia 1909-ben levelező tagjává választotta. Könyvei és írásai magyar, német és francia nyelven 1887-től jelentek meg. Számos hazai és külföldi tudományos társaság választotta tagjai sorába. Az első hazai csillagászati civil szerveződéseknek, a Stella Csillagászati Egyesületnek vezetőségi tagja volt.

1928-ban vonult nyugállományba. Hosszú betegség után életének 88. évében, 1945. június 29-én Budapesten hunyt el.

Naptárreform-törekvések

Az 1582-ben elrendelt Gergely-féle naptárreformnak – bár hosszú időn át pontos időbeosztású rendszert hozott létre – jó néhány hiányossága van. Az ezek kiküszöbölését célzó újabb keletű naptár-megújítási törekvések a 20. század elején erősödtek fel; a mai ENSZ elődje, az egykori Népszövetség az 1920-as években rendszeresen ülésezett a témában, számos országban pedig naptárreform-bizottságok alakultak. Magyarországon elsősorban Mahler Ede, valamint *Kövesligethy Radó* és *Tass Antal* foglalkoztak – az akkori terminussal élve – a naptár-újjaalakítással.

Mahler az alapkérdést a következőként fogalmazta meg: „Társadalmi életünk különböző köreit már régóta igen kellemtlenül érinti, hogy a naptári adatok nem esnek állandóan egy és ugyanazon hétköznapra, hanem hogy évenként egy, szöködévekben két nappal tolódnak előbbre, s csak 28 év leforgása után térnek ugyanarra a hétköznapra vissza.”

A naptárreformmal kapcsolatos szakmai véleménye egyértelműen negatív volt: „Őszintén be kell vallanom, hogy ilyenne-

merre tart a világ?

rozójával kapcsolatos egyházi állásfoglalásokról

„civil társadalom” számára. Az alkotmány francia és holland elutasítása után sem mondhatunk le az európai intézmények-
kel való nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédről.

Az EEK Központi Bizottságának állásfoglalásában az érté-
kekről és részvételről ezt olvashatjuk: „Az EEK hangsúlyozza
annak szükségességét, hogy Európának az értékek olyan rend-
szerére kell épülnie, amely kifejezi az emberek gondolatait és
érzéseit. (...) Egy új Európa építési folyamatát olyan közös ér-
tékek alakíthatják, mint az emberi méltóság tisztelete, a béke és
igazságosság elősegítése, valamint a világ iránti felelősség és
szolidaritás. Az EEK mélyen meg van győződve arról, hogy az
alkotmányos szerződés előszavában a keresztény értékekre
való hivatkozás elmaradása nagyban hozzájárult annak eluta-
sításához.”

Quo vadis, munde? – Merre tartasz, világ?

Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bi-
zottságának skóciai gyűlése kiemelten foglalkozott a globali-
záció kérdéskörével. Ennek eredményeként született meg az a
Nyílt levél, amelyet a bizottság az úgynevezett G8 országok
csúcstalálkozójához írt. E csúcstalálkozón a világ hét vezető
ipari nagyhatalma (az USA, Kanada, Japán, Nagy-Britannia,
Franciaország, Németország, Olaszország), valamint Oroszor-
szág kormányfője találkozik július 6–8. között, szintén a skó-
ciai Gleneaglesben. A Nyílt levél négy kritikus területre hívja fel
a nagyhatalmak figyelmét. Szellemisége bizvást kitűnik az
alábbi idézetekből.

„Mint a világ kereszténységének része – meghallván a szűk-
ségben lévők segélykiáltását – hiszünk Istennek abban a pa-
rancsolatában, hogy óvnunk kell a világot, és hogy biztosíta-
nunk kell az emberi méltóságnak, a társadalmi igazságosságnak
a védelmét, valamint hogy törődjünk az Isten teremtettt
világával. Ezért halaszthatatlanul fontosnak tartjuk azt, hogy
a G8-ak behatóan és felelősen foglalkozzanak olyan kulcskérdé-
sekkel, mint a sokoldalú eladósodás, a fejlesztési támogatás,
az igazságos kereskedelem és az éghajlatváltozás.” E témakö-
rökről – egyebek mellett – a következő gondolatokat is hang-
súlyozza a levél.

A sokoldalú eladósodásról: „A gazdag országoknak és azok-
nak az intézményeknek, amelyeket ezek az országok befolyá-
solnak, el kell engedniük a legszegényebb országok adósságait.
Ennek az elvárásnak azonban ne azzal tegyenek eleget, hogy a
szegény országokat megfosztják az új támogatásoktól, hanem
ellenkezőleg, találják meg a finanszírozás új forrásait.”

A fejlesztési támogatásról: „Az EEK határozottan hangsú-
lyozza annak szükségességét, hogy szüntelenül keressék és fej-
lesszék az új és innovatív beruházások pénzügyi mechanizmu-
sát. (...) Mindazonáltal óva intünk attól, hogy bármilyen jelen-
beli intézkedés súlyos terheket jelentsen a jövő generációinak
akár a szegény, akár a gazdag országokban.”

Az igazságos kereskedelemről: „Elfogadhatatlanok az erőt-

len gazdaságok termékeivel szembeni kereskedelmi korlátozá-
sok. Ugyanúgy, mint az erős gazdaságok mezőgazdasági és
egyéb termékeinek exporttámogatása.”

Az éghajlatváltozásról: „Az EEK, csatlakozva az Európai Ke-
resztény Környezeti Hálózathoz, sürgeti a G8 vezetőit – akik-
nek az országai bocsátják ki az úgynevezett üvegházgázoknak
majdnem a felét –, hogy ragadják meg az alkalmat, és egyezze-
nek meg az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának hatá-
rozott és gyors csökkentéséről.”

Érintettségünk és elkötelezettségünk

Tudom, hogy sok olvasónak idegenül hangzanak ezek az elvá-
rások, talán még maguk a fogalmak is. Arra is gondolhatunk,
hogy ezeknek a kérdéseknek a megválaszolása nem reánk bí-
zatott, „messze vagyunk mi ezektől”. Ám ne feledjük, hogy
ezek mögött a szakkifejezések, jelenségek, témakörök és felhí-
vások mögött a mi munkánkról, a mi adónkról, a mi jólétünk-
ről, a mi biztonságunkról, a mi mindennapi kenyerünkől, a
mi tanulási lehetőségeinkről, a mi levegőnkről, a mi gyümöl-
csöseinkről, egyszóval a *mi életünk*ről is szó van. Ezért nem lehe-
tünk sem közönyösen lemondóak, sem kicsinyhitűen bele-
nyugvoák. Már csak azért sem, mert tudhatjuk, hogy az evan-
géliumi reménység a rossz hírek élet tompítja, a világunk dol-
gaiban való jobbító részvételünket pedig bátorítja.

Ezzel a bizonyossággal vehetjük magukra az evangélikus
egyház által is aláírt *Charta Oecumenica* ide vonatkozó elkötele-
ző sorait: „Az egyházak előmozdítják az európai kontinens
egyesülését. Közös értékek nélkül nem alakítható ki tartós egy-
ség. Meggyőződésünk, hogy a kereszténység lelki öröksége
inspiráló erőt jelent Európa meggazdagítására. Krisztust köve-
tő hitünk parancsára minden képességünkkel azon munkálko-
dunk, hogy létrejöhjön az emberséges és szociálisan érzékeny
Európa, ahol érvényesülnek az emberi jogok és azok az alapér-
tékek, amit a béke, az igazságosság, a szabadság, a türelem, az
esélyegyenlőség, valamint a szolidaritás jelentenek. (...) Ezzel
együtt vigyázunk kell arra, nehogy az egyoldalú Európa-köz-
pontúság hibájába essünk. Éppen ezért erősítenünk kell Euró-
pa felelősségét az egész emberiségért, különösen is a világ min-
den részén élő szegényekért.”

■ DR. BÓNA ZOLTÁN,

a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítkára

1262. április 14-i napfogyatkozás okozta, így tehát a zsidók
egyiptomi kivonulásának pontos dátuma ez az esztendő, Kr.
e. 1262 volt.

Jézus kereszthalálának és feltámadásának dátuma a kronológia tükrében

Mahler foglalkozott Jézus Krisztus kereszthalála napjának pon-
tos meghatározásával is. Vizsgálódásával – a jelenleg is mozgó
ünnepként élő – húsvét dátumának egyértelmű kijelölését pró-
bálta elősegíteni, bár tisztában volt azzal, hogy „az a lehetőség,
hogy Jézus halálának s feltámadásának emléknapját a napévnek
egy meghatározott, a holdphasisoktól független napján szögez-
ze le (...), egyesegyedül az egyház dolga, (...) a tudománynak
sem áll jogában e kérdés elintézésébe beleszólni”. Mahlernek az
evangéliumi hagyományokon, a zsidó naptár beható és alapos
vizsgálatán és az akkoriban párhuzamosan futó külföldi kutató-
sok eredményeinek ötvözésén nyugvó számításai alapján Jézus
kereszthalálának időpontja Kr. u. 33. április 3., péntek.

Összehasonlításul érdemes ismét Ponori Thewrewk Auréla
hivatkozni, akinek kutatásai alapján ez a dátum Kr. u. 30. ápri-
lis 7-re tehető. A dátummeghatározás alapja ezúttal nem lehe-
tett napfogyatkozás, hiszen a zsidó hónapok újholddal kez-
dődték, így húsvét teleholdra esett. A szóban forgó esemény a
Kr. u. 29. november 24-én bekövetkező fogyatkozás lehetett,
amelynek időpontjára az evangéliumok keletkezésekor már
pontatlanul emlékeztek az egykori szemtanúk.

Ókori csillagászat- és naptártörténet

Mahler Ede kronológiai számításai mellett igen fontosnak te-
kintette az ókori civilizációk és népek csillagászat- és naptár-
történetének összefoglalását. Az ilyen tárgyú cikkei, tanulmá-
nyai és könyvei az akkori legfrissebb nemzetközi kutatási
eredményekre támaszkodtak, és számos esetben az első ilyen
jellegű magyar nyelvű kiadványok voltak – ezek majd mind-
egyike napjainkban már jelentős forrásértékkel bír.

Ebben a körben feltétlenül meg kell említenünk két monu-
mentális művének, az azóta reprint kiadásban is hozzáférhető
1906-os *Babylonia és Assyria* és az 1909-es Az ókori Egyiptom című
kötetnek erre vonatkozó fejezeteit, a Stella Csillagászati Egye-
sület évkönyvében 1925 és 1931 között a mezopotámiai, az
egyiptomi és a zsidó nép naptár- és csillagásztörténetét, vala-
mint a Magyar Tudományos Akadémián is felolvasott, és az
MTA gondozásában kiadott naptártörténeti anyagait.

■ REZSABEK NÁNDOR

Ökumenikus hírszöttes

Ukrajnában bevezetik a vallásoktatást

Az ukrán iskolákban ez év őszén elkezdik a vallássetika iskolai oktatását. A kezdemé-
nyezést Viktor Juscenko elnök is támogatja. A tantervet a keresztény egyházak képví-
selői készítették el. A kijevi ortodox pátriárka azzal a követeléssel lépett fel, hogy „a
tantervet ökumenikusan, valamennyi felekezet képviselőinek a bevonásával dolgoz-
zák ki, és foglalja magába a darwinizmus elméletét is”. Ez esetben a tanulóknak kelle-
ne eldönteniük, melyiket fogadják el: a darwinizmust vagy a kreacionizmust. Jus-
cenko elnök az elmúlt napokban Kijevben fogadta I. *Bartholómiosz* konstantinápolyi
egyetemes ortodox pátriárkát. A megbeszélés tárgya a jelenleg három részre szakadt
ukrán ortodox egyház egyesítése volt.

Francia katolikus püspökök az egyház és az állam szétválasztásáról

A laicizmus – a vallásos kötöttségeknek a közéletből való száműzését követelő, az
egyház társadalmi befolyását megszüntetni igyekvő felfogás – állt a francia római ka-
tolikus püspökök legutóbbi konferenciájának középpontjában. Franciaországban
most emlékeznek meg a száz évvel ezelőtt meghozott híres törvényről, mely ki-
mondta az egyház és az állam határozott szétválasztását.

Tanácskozás a keresztényellenesség leküzdéséért

A spanyolországi Córdobaban római katolikus szakértők arról tanácskoztak, ho-
gyan lehet és kell korrigálni a keresztényellenes gondolkodást. Véleményük szerint
a médiumok és a nevelés terén vannak sürgős tennivalók. „A keresztényellenes tü-
relmetlenséget éppen úgy kell leküzdeni, mint az antiszemitizmust és minden
diszkriminációt” – jelentették ki. Megállapították, hogy vannak olyan országok,
ahol egyes csoportok türelmetlenek a keresztény kisebbségekkel szemben. „Európá-
ban pedig terjed – különösen a kereszténység tekintetében – a vallásellenesség. Ezt
szekuláris diszkriminációnak és intoleranciának lehet nevezni” – fogalmaztak a
szakértők.

A német baloldall az egyházakról

A néhány héttel ezelőtt Németországban megalakult új baloldali párt – amelyet a
kormányon lévő szociáldemokrata pártból (SPD) kivált aktivisták és a volt keletné-
met állampárt utódaként számon tartott Demokratikus Szocializmus Pártjának
(PDS) tagjai hoztak létre – egyik vezetője, *Gregor Gysi* úgy vélekedett, hogy „jelenleg az
egyházak jelentik azt a társadalmi erőt, amely meg tudja fogalmazni erkölcsi állás-
pontját”. Szerinte a baloldali morális elképzelések – a Szovjetunió felbomlása után –
nem számíthatnak általános elismerésre. „Mint baloldali ugyan nem hiszek Istenben
– mondotta –, de arról meg vagyok győződve, hogy a társadalom nem képzelhető el
az egyházak és a vallás nélkül.” A pártvezető apja, *Klaus Gysi* a volt Német Demokra-
tikus Köztársaság egyházügyi államtitkáráként működött. Gregor Gysi egy „huma-
nista akadémia” rendezvényén beszélt, amelyet *Új kultúrharc – a baloldal és a vallás* cím-
mel tartottak.

Világkatekizmus röviden

A Vatikánban június 28-án bemutatták az 1992-ben közzétett nyolcszáz oldalas ró-
mai katolikus „világkatekizmus” rövidített, százötven oldalas változatát. A doku-
mentum elkészítését még *II. János Pál* pápa rendelte el, a katekizmus népszerűbbé té-
tele céljából. A rövidített változatot elkészítő bizottság vezetője az a *Ratzinger* bíboros
volt, akit áprilisban pápává választottak.

A Vatikán a világiakért

XVI. *Benedek* pápa bejelentette, hogy 2006 pünkösdjén találkozni akar valamennyi ró-
mai katolikus lelkiségi mozgalom képviselőjével. Ilyen összejövetelet már 1998-ban is
szerveztek; akkor a legkülönfélebb római katolikus világi mozgalmak több százezer
tagja találkozhatott *II. János Pál* pápával. A római katolikus lelkiségi mozgalmakhoz
becslések szerint mintegy százmillió laikus tartozik. Mióta a Vatikán hivatalosan tá-
mogatja ezeket a szervezeteket, taglétszámuk rohamosan megnőtt. A Laikusok Pápai
Tanácsa 123 ilyen mozgalomról tud.

► Forrás: ÖTK

Aranymise Egerben

Pappá szentelésének 50. évfordulója al-
kalmából aranymisét mutatott be *Sere-
gély István* egri érsek, a Magyar Katolikus
Püspöki Konferencia elnöke múlt szom-
baton az egri főszékesegyházban. A
szertartáson megjelent *Mádl Ferenc* ál-
lambíró, *Orbán Viktor* volt miniszterelnök,
a Fidesz elnöke, *Harrach Péter*, az Ország-
gyűlés alelnöke, valamint *Kovács Árpád*,
az Állami Számvevőszék elnöke.

Seregély István munkásságát méltatva
Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-
budapesti érsek hangsúlyozta, hogy az
érsek püspökkari elnöksége alatt jelen-
tősen megerősödött a szervezet, korsze-
rű egyházi iskolák és tömegtájékoztatási
eszközök jöttek létre. Fáradozásának és
lelkesedésének köszönhetően alapította
meg az egyház az Egri Katolikus Rádiót,
majd a Magyar Katolikus Rádiót, és ve-
zetése alatt alakult meg a Pázmány Péter
Katolikus Egyetem. Ugyancsak Seregély
István püspökkari elnökségének idejére
esik az egyházmegye határainak átalaki-
tása. Az érsek tevékenyen részt vett a
Magyar Köztársaság és az Apostoli
Szentszék között 1997-ben létrejött
megállapodás előkészítésében is.

A szentmisén a Magyar Katolikus
Püspöki Konferencia titkára, *Veres And-
rás* püspök felolvasta XVI. *Benedek* pápa
üdvözlétét. A szentatya hangsúlyozta,

hogy Seregély István lelkipásztori tevé-
kenysége során – plébánosként, majd
püspökként is – a szent igazság hirdeté-
sét szolgálta, amellyel elismerést vívott
ki mind az egyház papsága, mind a hí-
vek körében, az országhatárokon belül
és kívül egyaránt.

Seregély István 1931-ben született
Szombathelyen. 1950-ben kezdte meg ta-
nulmányait a Szombathelyi Püspöki Pap-
nevelő Intézetben; 1955-ben szentelték
pappá. Első plébánosi állomáshelyét
1974-ben foglalta el Kőszegszerdahelyen,
1981-től Kőszegen szolgált plébánosként.
II. János Pál pápa 1987-ben nevezte ki az
Egri Főegyházmegye főpásztorává, ekkor
szentelték püspökké, majd megkapta az
érseki palliumot is. Az érsek 1990 óta ve-
zeti a Magyar Katolikus Püspöki Konfe-
renciát.

► MTI

Jöttünk, láttunk, hittünk...

Közép-európai protestáns találkozó Prágában

► „Reménységre elhívva” – ez volt a mottója a június 17–19. között Prágában rendezett protestáns egyházi napoknak. A vendéglátó cseh egyházak mellett a lengyel, a szlovák, a német és az osztrák protestáns egyházak, Magyarországról pedig az evangélikus, illetve a református egyház képviseltette magát népesebb delegációval a találkozón. A háromnapos rendezvénysorozat programjainak több tucat templom és középület, illetve „arany Prága” terei és utcái szolgáltak helyszínül.

Egyházunk negyvenfős csoportjával 17-én reggel indulunk az Űllői úti székház-tól. Győr után szem lecsuk, és ébredéskor máris Prága egyik külvárosi szállodáját ostromoljuk. Itt először ugyan nem nagyon akarnak tudni rólunk, de aztán a „nők a pult mögött” bevallják, hogy igen, hallották, hogy jövünk, elfoglalhatjuk a szállásunkat. Elfoglaljuk. Megkapjuk a találkozó információs csomagját is, benne buszjegyek, térkép, valamint egy füzet énekszövegekkel, mindenféle fordításban. Ez így már bizalomgerjesztőbb.

A szállodából irány a nyitó sajtófogadás – vár a vár. A Hradcsinban székelő kulturális minisztérium belső udvarán vonósnegyes háttérzenél, állami és egyházi

hozzá. Kedvem éppen lenne, de a náluk beszélt nyelvvel sajnos csehül állok...

Lassan leszáll az este, zárul a fogadás egy latin énekkel. Ezután egy kedves német társasághoz csatlakozva megcélózuk Prága főterének óratornyát, az Orjolt. Hullámozó tömeg a középkori óvárosban, és bár kezünkben az apró betűs térkép, a péntek esti egyházi programot a nagy tumultusban valahogy nem találjuk meg. „De majd holnap...!”

Másnap délelőtt a Szela nevű magyarországi evangélikus együttes szolgálatára vagyok kíváncsi. Én meg is találok az aránylag központi fekvésű gótikus templomocskát, ők viszont – helyi „segederő” hiányában – csak taxival. Azért hallgatjuk őket vagy huszon-egynéhá-

gatva vásárolhatunk, odébb pedig a csehországi egyházi iskolákba hívogatják a diákságot.

A németek emeletes „bibliabusszal” érkeztek: belsejében vallási tárgyú kiadványok, az emeleten pedig megtekinthető a Luther-film. Kiszámolom, hogy hol tarthat a vetítés, és csak az augsburgi színre megyek be, merthogy ez a kedvenc jelenetem. Közben nézni kell az órát, mert sűrű a program. Amellett, hogy Prága gyönyörű, illik odapillantani a központi színpadra is. A németországi szláv kisebbség tagjai, a szorbok képviselőjükké vonják magukra a figyelmet. Egy másik csoport zsidó táncot lejt. A cigánymisszió zenekara messziről is jól hallható – meg is lesz az eredménye: a nép egyre gyűlik.

A délutáni előadások és pódiumbeszélgetések már több helyszínen zajlanak. D. Szebik Imre a püspöki fórumra megy. Itt természetesen téma az uniós alkotmány preambuluma (előszava), amelybe valamit nem került bele a keresztény gyökerekre való hivatkozás. Elnök-püspökünk szerint azért nem, mert amikor ezt tárgyalták, kontinentünk egyházi vezetői „elaludtak”.

A fórumokon valóban mindenütt volt ugyan lehetőség hozzászólásokra, de a magyar csoport tagjai szerint ezeket sokkal interaktívabbá kellett volna tenni. Az idő természetesen a „szomszédsági viták” fórumán is sürgetett... Ezt a kényes témát egyébként egy kolostorban tüzték napirendre, nagy részvétel mellett. (Külön cikket érdemelne az itteni előadóknak és hozzászólóknak a magyar-szlovák-cseh-német-ukrán kapcsolatrendszer örömeiről és görcséről szóló véleménye.)

Szombat délután öt óra: központi gyűlés a Gyümölcs piac (Ovocny trh) nevű téren. (A cseh nevekkkel mostanra egészen megbarátkozunk, még ha nyelvünk erősen zsidbad is a kiejtésüktől.) Szlovák ígéhirdető, nemzetközi zenekar és táncosok (!) szolgálnak. Egy apró probléma adódik: a tér kicsi. Talán a szervezők sem hitték, hogy itt bizony sok érdeklődő összejön. Összejött.

Míg a legutóbbi népszámlálás alkalmával Magyarországon a lakosság több mint hetven százaléka vallotta magát kereszténynek, a cseheknek ez az arány tavaly ötven százalék alatt volt. Nem utolsósorban e körülmény készítette a szervezőket arra, hogy egy nagyszabású nemzetközi „egyházi fesztivállal” irányítsák honfitársaik figyelmét az evangéliumra.

A központi rendezvényt az állami televízió is rögzíti, illetve közvetíti. A színpadon elhangzó szép cseh mondatok hallgatása közben azért van időm elgondolkodni, hogy vajon miért vártak ennyi

nyan, no meg Veres Imre pozsonyi református lelkész, aki a koncert közben tart előadást Pál apostolról. „Reménységgel fut a cél felé” – mondja róla németül a helyi lelkész, utalva a találkozó jelmondatára. A Szela magyarul énekel, és az együttes tagjai még nem tudják, hogy este hol is lépnek majd fel. (Mivel ezt a közönség sem nagyon tudta, így azután este ennél is kisebb érdeklődés mellett koncerteztek.)

Déltől kezdődik a szabadtéri színpad „műsora”, és ekkor nyílik meg a „lehetőségek piaca” is az egyik szomszédos téren. Az alkalmi pavilionsoron kül- és belöldi egyházak, intézmények és alapítványok mutatkoznak be. Van, ahol nyerni is lehet, amott erdélyi kapcsolatot támo-

Szela-koncert – C'est la vie

főemberek örülnek egymásnak. Térülve fordulva bemutatnak a kulturális miniszter helyettesének. Petra Smolíkova zavarba ejtően fiatal, de odajön a protokollfőnök, aki magyarul közli velem, hogy *tényleg ő a miniszterhelyettes*. Nevetünk, és iszunk egy pohár cseh sört.

Viktoria Hradská asszony igazán ért a protokollhoz. Megkér, hogy a kettőnkről készült fényképből egyet küldjek el a volt köztársasági elnöknek, „Göncz Árpai bácsinak”, akinek a műveit ő fordítja cseh nyelvre. Mellettünk egy jóságos arcú ortodox pap beszélget két hippikínézetű újságíróval. Ő Krystof érsek, a csehországi ortodoxok főpásztora. Mintegy százezer taggal ők is bekapcsolódtak a szervezésbe. Hív a templomába, nézzek majd be

Vonósnegyes vonzásában

Szorb „szépviseletben”

Arany Prága Károly hídja – „Lajos-távtól”

évet a csehek a rendszerváltás után erre az evangélizációra. Meg hogy mi megnyit várunk még...

Lassan lemegy a nap, és beindul Prága esti élete, ami nagyjából a tömeg megduplázódását jelenti. Kiszámíthatatlanul sodródva jutok el a kísérőrendezvények egyikére, amelyet egy kisebb belvárosi templomban tart az itteni „Cseh Tamás”, Bohdan Mikolasek. Emberünk egy szál gitárt penget, no meg néha énekel, orgonál, beszél és – láthatóan – mindenkit elvarázsol.

Vasárnap huszita istentiszteletre megyek. Tudni kell, hogy a cseheknek több protestáns egyház működik (egyik kisebb, mint a másik), és közülük a huszita az „igazán nemzeti” – mondják ők. Belvárosi templomukban cseh zászló, Luther-kabátos papok és jelentős gyülekezet fogad. A programfüzetben németül ígéri az istentiszteletet, és az eladdig csehül éneklő gyülekezet valóban Luther nyelven hallgatja az ígéhirdetést.

A Cseh Testvérek egyik templomában Szebik püspökünk a vendég prédikátor. Igéhirdetésében az élő reménységről beszél, amely a földi és az örök életre egyaránt vonatkozik.

Hazautazás. A különböző helyről jött, különböző korú és foglalkozású emberek különböző módon ítélik meg a prágai találkozót. A szervezéssel többségük csak mérsékelten elégedett. Különösen a Szela együttes (nevük „szünetet”, irodalmian fordítva „csendre hívó szót” jelent) tagjai letörtek, de a „programgazdák” hiányát mások is kifogásolják. Egyes hely-

színeken állítólag a beígért vacsora is elmaradt, bár a „rutinosabb versenyzők” eleve meghagytak egy-két szendvicset az úti csomagból... A „közérzeti osztályzatok” valamivel jobbak: a kísérőrendezvényeken családiasabb volt a hangulat, és szóhoz jutott az egyszerű

A szerző Viktoria Hradská protokollfőnökkel

vendég is. És valljuk be: nekünk, magyaroknak ez sokat nyom a latban!

Azért felteszem a kérdést a többieknek: ha „ránk szakadna” egy ilyen rendezvény megszervezésének lehetősége, hova kapkodnánk? Tudnánk-e ennyi nyelvet, ilyen jól? Lenne-e ennyi együttműködő helyszínünk no és munkatársunk hozzá? És akinek volt szeme a látásra, az láthatta, hogy bizony nem volt könnyű dolguk a vendéglátóknak. Ezúton is köszönet látható és láthatatlan munkájukért, amely által Prágában – ha a hallásra pedig volt fülünk – hitünkben is erősödhattünk!

■ Szöveg és kép: IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

Nekem, nekem, NEKEM...

Meg kell hagyni: szokatlan volt. Rasztarizurás rocker srác a megváltó Jézusról énekelt. Sokszoknyás néniknek és idős bácsiknak. Szügyben, a NEKEM fesztzen. A nógrádi evangélikus kertmissziós fesztivál szokatlan volt mindenkinek. Ifjúsági is-

CSADÓ GYÖRGY FELVÉTELEI

tentiszteleteken szólt már gitár és dob, de ilyen „töménységű” egyházi könnyűzenét még senki sem zúdított a szügyi testvérekre. És a reakció is szokatlan volt. Azt természetesnek vesszük, hogy a fiataloknak tetszik egy ilyen alkalom. Viszont a nyolcvan-egyhány éves Pali bácsi szerint sem lehet mindig csak a „régi dolgokat” folytatni, a fiataloknak ez

kell, és mivel ők a jövő gyülekezete, hát alkalmazkodni kell az ő igényeikhez, ízlésükhöz is. Sőt hogy tovább menjek, azt kellett látnom, hogy az idősebb generáció „kemény magja” lelkesen végigülte a különböző stílusú koncerteket (bár Anci

Széll Bulcsi

volt izraeli úti beszámoló, kézműveskedés, történelmi íjszat, és este még a Luther című filmet is megnéztük. Aki pedig „komolyságra” vágyott, az is megtalálta, amit keresett: a nap folyamán kétszer hallottunk igehirdetést.

A fesztivál – az elnevezése alapján – a következő mottót kapta: *Nekem szól az Úr, nekem kell felelnem.* Van, aki keresi az Urat, máshoz ő maga megy el, de a találkozás után személy szerint mindenkire rábízta a feladatot, hogy menjen és cselekedjen.

Nem kell nagy dolgokra gondolni, elég a saját környezetünkben teljesíteni ezt a küldetést. Első lépésben talán csak annyit, hogy néhány embert hívjunk el a következő NEKEM fesztre. Mert ugye lesz következő, Tiszi bácsi...?!

■ Cs. M.

Meddig terjednek a gonosz hatalmának határai?

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szókéne Bakay Beatrix

► „Községünkben nehéz a gyülekezet helyzete. Sem fizikailag, sem lelkileg nem gyarapodik már évek óta. Sok a feszültség, és kevés a szeretet az emberek között. Noha minden vasárnap élő igehirdetést hallunk, az igehallgatók mégis megmaradnak vallásoskodó farizeusnak. Amikor kilépnek a templomajtón, újra felveszik megrögzött szokásaikat, folytatják ömberi életüket. Nem szívesen vállalkoznak szolgálatra, de másokat kritizálni, vizsályt szítani nagyszerűen tudnak. Néhány testvérünk azon a véleményen van, hogy azért ilyen a gyülekezet helyzete, mert a sátnálunk különösen aktívan munkálkodik. Biblikus az, hogy a kísértő bizonyos helyeken erősebb befolyással bír, mint máshol? Szeretném tudni, hogy mi erről a lelkész-nő véleménye.”

Kedves Tamás! *Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk.* (Zsid 4,16) Nincsen más reménységünk, a kegyelem trónusa az a hely, ahol minden eldő. Gyülekezetének siralmas állapotát is a Főpap elé kell vinni, mert neki van hatalma, de szíve is ahhoz, hogy bocsánatot adjon, és újat kezdjen a hozzá megtérő bűnösökkel.

A Szentírás alapján leszögezhetjük, hogy a sátnak csak azért és annyiban lehet hatalma az emberen, mert és amennyiben az ember helyet ad neki. Vegyük ugyanolyan komolyan az ember szabad akaratát, mint ahogyan a Szentháromság egy Isten is komolyan veszi!

A bűnbeesésről sokan beszélnek úgy, mintha az Isten előre eldöntött akaratá lett volna. Holott nyilvánvaló, hogy az ember azért került a diabolosz hatalmába, mert szándékosan megszegte Ura parancsát. És ez ma is így van.

Ha lázadunk Isten akaratá ellen, ha a saját bölcsességünk szerint akarunk dönteni, és az embert tesszük mindennek a mértékévé, miközben saját egónkat is pidesztálra emeljük, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy nincsen ébredés, sem fizikai, sem lelki-szellemi gyarapodás. Ahol a Szentírást mesekönyvként kezelik, ahol nem veszik komolyan Isten kijelentett akaratát, és nincsenek Krisztus követésre odaszánt életű tanítványok, ott – ahogy kedves levélíró testvérem fo-

galmaz – „...az igehallgatók (...) megmaradnak vallásoskodó farizeusnak”. Ismereteik ugyan vannak Istenről, talán értik és magyarázzák is az ígét, de be nem fogadták, életté nem lett bennük. Talán még törvényt is ülnek mások felett, de a saját elveszett állapotukat nem siratják, talán észre sem veszik. *„Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlók vagytok a meszelt sírokhoz, amelyek kívülről szépek látszanak, de belül tele vannak halottak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal.”* (Mt 23,27) Hát lehet csodálkozni ilyen diagnózis mellett azon, hogy egyre csak fogy egy gyülekezet?

Az Újszövetségben sok, démoni hatás alatt álló emberről olvashatunk, de csupán két konkrét esetben mondja meg az ige, hogy miért „szállt meg” a sátn emberek: Júdás, valamint Anániás és Szafira esetében. János evangéliumában olvashatjuk, hogy a kísértő „...már a szívébe sugallta Júdás Iskáriótesnek, Simon fiának, hogy árulja el őt...” (Jn 13,2), majd nem sokkal ezután „belement a sátn” Júdásba (Jn 13,27). De vajon miért történhetett ez meg? Csakis azért, mert Júdás tudatosan elutasította magától az Urat, és persze a vérdíj is vonzotta. Anániást is a kapzsiság és a képmutatás szelleme vakította el annyira, hogy aztán a sátn meg tudta szállni a szívét (ApCsel 5,3).

A bűn tehát az az ajtó, amely szabad utat enged e világ istenének az ember lelkéhez. Tanuljuk meg, hogy a bűn cselekvése nem egyszerűen morális vétség. A bűn maga az ördög. Mert abban a pillanatban, ahogy engedetlenek vagyunk az élő Istenhez, odafordultunk a sátnhoz – ezért olyan vesztélyes bűnt elkövetni. A sátni befolyáásszerzés oka sajnos az ember tudatos bűne. Éppen ezért Tamás gyülekezetében nem azt kell göröcső alá vennünk, hogy azon a területen mekkora is az ősellenség befolyása. Mert a befolyása csupán akkora, amekkora területet az emberi szívekben el tud foglalni. Így hát nem is szabad minden kudarcunkat, sőt a langyos keresztényi hozzáállásunkat sem a sátn számlájára írni.

Ha valahol az evangélium alig-alig tud gyökeret verni, ott inkább a következő kérdéseket kell feltennünk: 1. Komolyan veszi-e a gyülekezet lelki vezetője Isten ígétét és vezetését? 2. A gyülekezet tagjai komolyan veszik-e, Istentől küldöttnek ismerik-e el lelkészüket? 3. Tiszta szívet és kezeket emelnek-e fel az Úrhoz a gyülekezet tisztségviselői? 4. Hajlandóak-e a gyülekezet tagjai egyenként Isten előtt megálázkodva őszinte bűnvallást tenni, és készségeket-e bűneik elhagyására? 5. Fo-lylik-e evangélizálás és hitméltyítés a gyülekezetben? 6. Misszionálnak-e a tanítványok a kívülállók között? 7. Van-e a gyülekezetben belül elkötelezett imacsoport?

Természetesen meg kell vizsgálni azt is, hogy e világ istene mekkora erődtímenyt épített ki a környéken az okkultizmus (mágia, babonaság, jóslás) terjesztésére. Mert ez is akadályozhatja, hogy a szívek megnyíljanak az evangélium befogadására.

Az egyháztörténet sok évszázados tapasztalatai azt igazolják, hogy nem minden hely és kor nyitott egyformán az evangélium iránt. De számunkra mindenesetre az a feladat, hogy istenfellemben töltsük el jövővénységünk idejét, és az, hogy hirdessük az ígét minden alkalmas és alkalmatlan időben. Hiszen az Úr cselekszik.

Pál apostol Efesusban azt tapasztalta, hogy amikor „nagy és sokat ígérő kapu nyílt ott” előtte, azzal párhuzamosan az ellenfél is megsokszorozta erejét (1Kor 16,9).

Nagy volt, és ma is nagy az ellenállás Isten ígéjével szemben, de a mi Urunk még hatalmasabb. Kedves levélíró testvéremmel együtt reménykedem abban, hogy községükben, gyülekezetük háza táján az Örökkévaló nagyszerű dolgokat készít elő! Szeretettel javasolom, hogy meglátásait mielőbb ossza meg lelkészével, és indítványozza, hogy bibliáórán adjon erről tanítást, majd beszéljék meg és imádságban tusakodják is meg az Úrral kérdéseiket. *„Mivel tehát ilyen ígéretein vannak, szereteteim, tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki tisztátalanságtól, és Isten félelmében tegyük teljessé a mi megszentelődésünket.”* (2Kor 7,1) Szív-ből kívánom, hogy gyülekezetükben az Úr áztassa meg az ébredés esőjével a lelki szántóföldeket!

■ SZÓKÉNE BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jelíggel várjuk szerkesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a leveликre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

HETI ÚTRAVALÓ

Így szól az Úr, a te teremtd: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! (Ézs 43,1)

Szentháromság ünnepe után a hatodik héten az Útmutató reggeli ígében Istenünk a keresztség által megtérésre hív. Reformátorunk számára a hit harcaiban megerősítést jelentett ez a tény: „Meg vagyok kereszttel!” Jézus testté lételében és névadásában számunkra is beteljesedett heti ígénk üzenete, ezért így könyöröghetünk az Úrhoz: *„Segíts meg népedet, áldd meg örökségedet, légy pásztor, és gondozd örökké!”* (Zsolt 28,9) Az egyetemes Niceai hitvallás szavaival: „Vallom az egyszeri keresztséget a bűnök bocsánatára...” Jézus missziói parancsa minden követőjének szól: „...tegyetek tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket...” (Mt 28,19–20) A keresztség jelképes halál; mi Jézus halálába merítettünk be. *„Ezért tehát ti is azt tartsátok magatokról, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek...”* (Róm 6,11). Így lettünk eggyé Krisztussal, hogy halálának és feltámadásának ereje egyképpen a miénk legyen, és gyümölcst is teremjünk, mivel reá kereszteltettünk meg.” (Luther) *„Izráél fiai szárazon mentek be a tenger közepébe, és a víz jobbról-balról falként állt.”* (2Móz 14,22) Pál szerint az ösatyák *„mindnyájan a tengeren mentek át, és mindnyájan megkeresztelkedtek Mózesre a felhőben és a tengerben”* (1Kor 10,1–2). Pünkösti beszédében Péter így szólt Izrael egész házához: *„Térjete meg, és keresztelkedjete meg valamennyien Jézus Krisztus nevében, bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlélek ajándékát.”* (ApCsel 2,38) A filippi börtönőr Pál és Szilász szavait hallva *„azonnal megkeresztelkedett egész háza népével együtt (...), és örvendezett, hogy (...) hisz az Istenben”* (ApCsel 16,33–34). Jézus a benne hívó kisgyermekeket nem bűntelenségük miatt állítja versengő tanítványai elé példaképül, hanem feltétlen bizalmuk és kicsinyességük tudata miatt: *„...ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.”* (Mt 18,3) Jézus lábszárcsontját nem törték el, *„hanem az egyik katonán lánczával átszúrta az oldalát, amelyből azonnal vér és víz jött ki”* (Jn 19,34). Az első századok egyházatyái a Jézusból kifolyt víz jelentését a keresztségre, a vérét pedig az úrvacsorára vonatkoztatták. *„Miért? Mert a szent keresztséget is ugyanaz a vér szerezte meg nekünk, mely értünk kiomlott, és bűneinkért megfizetett. Krisztus vére érdemét és erejét a keresztségbe helyezte, hogy abban legyen a miénk.”* (Luther) Az Úr a szárdísi gyülekezetet is a nevéen szólította: *„...az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel, (...) és térj meg! (...) Aki győz, azt öltöztetik fehér ruhába, annak a nevét nem töröm ki az élet könyvéből...”* (Jel 3,1–5) Bűnökkel beszenyezett életünket még ma (!) valamennyien megtisztíthatjuk a győztes Bárány vérében! Hogyan? *„Hit által Krisztus váltságát / Elhnyerjük e szentségben...”* (EÉ 295,3)

■ GARAI ANDRÁS

MEVES GYULA FELVÉTELE

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület területén korábban szolgáló vagy jelenleg ott lakó nyugdíjas lelkészeket – házastársaikkal együtt – ebben az esztendőben június 25-ére hívtá meg testvéri találkozóra Ittész János püspök. A győri egyházkerületi székházban tartott megbeszélésen az idős szolgatársak tájékoztatást kaptak egyházunk jelenlegi helyzetéről, valamint ismertetőt hallhattak a közelmúltban megjelent egyháztörténeti könyvről. A közös ebéd elfogyasztása után a nyugdíjas lelkipásztorok kötetlen beszélgetés keretében oszthatták meg örömeiket és nehézségeiket a püspökkel.

„Félek a megtéréstől...”

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Balog Eszter

Egy németországi felmérés szerint az ország lakosságának csupán negyvenkét százaléka hisz a keresztények Istenében. A többiek valami másban hisznek; van, aki a földönkívüliekben, mások a szellemekben vagy abban, hogy a természetben mindennek megvan a maga lelke. A fiatalok körében az Istenben hívők aránya még rosszabb: csupán harminc százalék.

Hasonló felméréseket nálunk is végeztek, de nem kell messzire mennünk, hogy a száraz statisztikai adatok mellett a saját szemünkkel is lássuk az elkeserítő eredményt. A templomok még az ünnepi istentiszteleteken is jó, ha félig megtelnek – akkor is főleg idősebb emberekkel. Nekünk, fiataloknak „snassz” elmennünk egy istentiszteletre.

Egyházi köz gimnáziumban szolgálok a fiatalok között lelkigondozóként. Sokan gondolják úgy, hogy gyermekük a hit szempontjából egyházi iskolában van a legjobb helyen. Ismerjük azonban a monddást: a cipésznek lyukas a cipője. Azok, akik az áhítatoknak és a vallásórának köszönhetően mindennap Isten ígéjével foglalkoznak, nagyon nagy kísértéseknek vannak kitéve. Egyszer betelik a pohár, lanyhul a lelkesedés, az áhítatokon csak a test van jelen, a figyelem a házi feladatra összpontosul, vagy a diákok éppen az esti sorozatokat beszélük meg társukkal a pad alatt. Olyanná válik számukra Isten ígéje, mint a jóllakott embernek a száraz kenyér. Nem kérnek

belőle, nincs szükségük rá. Pedig hitük éppen ekkor igényli a legjobban Isten teremtető szavát...

A fiatalok hitetlensége a félelemben, a bizonytalanságban és az átélt csalódásokban gyökerezik, illetve abból ered, hogy nem akarnak hinni Jézus Krisztusban. Egy diák ezt írta az egyik hittanórán: „En fiatal lány vagyok, félek a megtéréstől, mert attól tartok, hogy keresztütlhúzza a jövőre vonatkozó számításaimat.”

De létezhet-e szebb jövő annál, mint amit Jézus Krisztus kínál nekünk? Nem létezik. A jövőre vonatkozó minden terveünk bizonytalan. De aki életét és egész jövőjét átadja Jézusnak, az megtapasztalhatja a 4. zsoltár valóságát: *„Tudjátok meg, hogy az Úr csodákat tesz hívével! Meghallgat az Úr, ha hozzá kiáltok.”* (4. vers)

„Hogyan tarthatja tisztán életútját az ifjú?” – teszi fel a zsoltáríró a kérdést (119,9). Úgy, hogy Jézus Krisztus vezetésére bízta magát. Ha vele nézünk a jövőbe, akkor valóban egy értelemmel teli és boldoggá tevő élet lehetősége nyílik meg előttünk!

■ GYÖRE BALÁZS

Generációváltás a paksi orgonánál

▶ **Ötvenöt évi hűséges szolgálat után, kilencvenöt évesen adta át a helyét az orgonánál a paksi kántor. Istennek hála, június 26-át, a búcsúztatás, illetve utódja beiktatásának a napját Hoffmann Mária teljes szellemi frissességben érthette meg.**

Hoffmann Mária első kántori szolgálatát tizenkét évesen egy keresztelel látta el. Zenei tanulmányait Újvidéken végezte, ahol később zongorát tanított. Mindkét nagyapja, és édesapja, bátyja is kántortanító volt. Noha Bácskában, Újvidék mel-

szabadság miatt nem mulasztott el egyetlen kántori szolgálatot sem. Az utóbbi hónapokban azonban egyre nehezebben járt a csigalépcsőn, fél évvel ezelőtt pedig látásának romlása miatt kórházba utalták. Ekkor kezdte el utódja a helyettesítést. Bár a következő vasárnap Mária néni – hűen önmagához – nem hiányzott a templomból, a visszatér a kórusra bizony elmaradt.

De ki is az, aki odaült a százhusz éves templom orgonájához? *Baradné Koch Boglárka* háromgyermekes édesanya, biológia-kémia-német szakos tanár, aki tizenhárom éven át tanult zenét. Január óta ő forgatja elődje, illetve ősei fosz-

Hoffmann Mária néni és Baradné Koch Boglárka

lett született, családja a Hoffmann-ágon paksi származású. Mária – a szüleivel együtt – 1944-ben költözött Paksra a bátyjához, és 1945-től zenetanítással foglalkozott. 1973-ban nyugdíjba ment, de otthonában tovább tanított, és a helyi zeneiskolában is többször helyettesített. 1950-ben lett a paksi evangélikus gyülekezet kántora; *Sólyom Károly* püspökhelyettes, majd *Brebovszky János*, *Brebovszky-né Pintér Márta* és *Szabó Vilmos Béla* lelkészek mellett szolgált.

Az ezredfordulón Paks Város Önkormányzata Pro Urbe kitüntetésben részesítette Hoffmann Máriát, aki az ötvenöt, szolgálatban töltött év során – egészen a legutóbbi időkig – sem betegség, sem

ladozó kottáit, tudniillik Boglárka történetesen Hoffmann Mária bátyjának az unokája.

Az ünnepi istentiszteleten *Pálmái István* felügyelő méltatta Mária néni több mint fél évszázados munkáját. Az új kántort beiktató *Szabó Vilmos Béla* lelkész Lk 5,1–11 alapján tartott igehirdetésében arra hívta fel a figyelmet, hogy Jézus emberhalászatra szólító megbízása a kántorokra is vonatkozik. Ezt a szolgálatot is csak azzal a szent megrendüléssel lehet végezni, amelyet Péter is átélt Jézus lábainál.

A kántoriktató istentiszteleten a gyülekezet egyúttal temploma tornyának felújításáért is halát adott.

■ K. J.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. július 3. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 6. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Róm 6,3–11. Alapige: Lk 3,7–14. Énekek: 295., 359.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Bence Imre; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. (úrv.) Gyekiczky János; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Gyekiczky János; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hócker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidélíusz Gábor; du. 6. Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Kézdy Péter; **VIII., Üllői út 24.** de. fél II. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél II. (úrv.) Smidélíusz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Johann Gyula; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. (vespera) Győri Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Győri Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Szeverényi János; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Johann Gyula; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Johann Gyula; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorvitzky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 11.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél II. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél II. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákosliget, XVII., Gőzon Gy. u.** de. 11. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél II. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

ISTENTISZTELETI REND / 2005. július 3. – Balaton

Badacsonytomaj de. 9.; **Balatonalmádi** du. 4.; **Balatonboglár** de. II.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonfűzfő (református templom)** du. fél 3.; **Felsődörögcsé** de. II.; **Fonyód** du. 4.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél II.; **Köröshegy (református templom)** du. fél 3.; **Kötcse** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. II.; **Nemesleányfalu** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sümege** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Veszprém** de. 10.; **Zamárdi** du. 4.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Emléktábla-avatás a líceumban

▶ **Sopronban, a Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium udvarán június 26-án került sor dr. Lampérth Gyula emléktáblájának a felavatására. Az eseményt – többek között – Firtl Máttyás országgyűlési képviselő és Wáter Dezső polgármester is megisztele jelenlétével.**

Dr. Lampérth Gyula (1950–2001) az újra evangélikus gimnázium első igazgatójaként 1991 és 2001 között állt az intézmény élén. Nevéhez fűződik nemcsak az épületek, tantermek felújítása, hanem az iskola keresztény szellemiségének fel-élesztése és a líceumi családi közösség kialakítása is.

Az ünnepségen részt vettek Lampérth Gyula szülei, testvére, felesége és gyermekei, valamint a líceum egykori és jelenlegi tanárai, diákjai is. Tölly Balázs igazgató köszöntöje után *Salamon Klára* öregdiák Reményik Sándor Boldog testvé-

rünk című verséből szavalt el egy részletet; *Klavács Krisztina* volt licista diák egy fuvaladarabot adott elő; e sorok írója – szintén öregdiákként – pedig az egykori tanítványok nevében emlékezett.

Lampérth Gyula fia, *Lampérth Levente* szavai után a Magyarországi Evangélikus Egyház és a soproni gyülekezet nevében *Sümechy József* lelkész, líceumi öregdiák méltatta az egykori igazgató tevékenységét, valamint felolvasta *D. Szébk Imre és Itt-zés János* püspökök üdvözlő sorait. A tábla leleplezését követő avatást (képünkön) közösen végezte Sümechy József és Binde Ferenc plébános, korábbi berzsényi diák. Az ünnepélyt közös imádság és ének zárta.

Az emléktábla elkészítését öregdiákok kezdeményezték, a megvalósítást a család, az iskola és a Soproni Líceumi Diákszövetség egyaránt támogatta. Az emlékművön lévő bronz dombormű *Kutas László* szobrászművész, licista öregdiák alkotása. A tábla a dr. Lampérth Gyula által megálmodott új tornaterem falán kapott helyet.

■ SZALAI TAMÁS

FOTO: BAKICS CSABA

Kettős jubileum Pesthidegkúton

együtt részesülhettek Istenünk házának ajándékaiból. Külön is köszöntötték az ünnepen jelen lévő volt szolgálattevőket, illetve a már elhunyt lelkészeik hozzátartozóit.

Az óbuda gyülekezet nevében *Bálintné Varsányi Vilma* lelkész üdvözlölte a jelenlévőket 2Móz 3,5 alapján. Utá-

lippinyi Jánosné, Joli néni nyugdíjas főnövé – akinek a férje az otthon lelkésze volt – köszöntötte meleg szavakkal és énekvesssel az ünneplő gyülekezetet. *Juhász Endre* – fogytatósként – saját kezűleg egy faliszőnyeget készített erre az alkalomra a gyülekezetnek.

A közgyűlés után az ünneplők átvö-

A hidegkúti templom szentelésére induló lelkészek dr. Vető Lajos püspök vezetésével 1955. június 19-én

na *Taschner Erzsébet*, a Fébé jelenlegi főnök asszonya fordult az ünneplő gyülekezethez, mégpedig az 1941. október 5-én, az alapkövetéltkor elhelyezett ígérel (Zsolt 84,5), majd átadta a gyülekezetnek a *Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület 80 éve képekben* című dedikált könyvet. E sorok írója *Türmezei*

nultak a gyülekezeti terembe. Itt elsőként a *Resinarinus* kórus középkori egyházi zenét, barokk és romantikus kórusműveket adott elő, majd szeretetvendégség következett. Ezt követően *Gyekiczky János* nyugalmazott lelkész a teológiai akadémia történetét és az intézménynek a hidegkúti templommal való kapcsolata-

Taschner Erzsébet köszönti a gyülekezetet. Mellette Békés Tamás felügyelő és Fodor Viktor lelkész.

Erzsébet 1941-ben, a templom építési engedélyének intézésekor írt, *Építési engedély* című versét olvasta fel utólagos köszöntésül. Volt anyaggyülekezetük nevében *Bácskai Károly* lelkész szólt a megjelentekhez Zsid 3,18 alapján, majd adott gyülekezetük ajándékaként egy értékes úrvacsorai boroskancsót. A hálaadások sorát *Gálos Illdikó*, az idősebb vezetője folytatta Zsolt 121,1–4 versével. A Sarepta „alapító tagjaként” Fi-

tát ismertette. Befejezéséknél e sorok írója bemutatta a templomépítés különböző fázisait, a szentelést megőrkítő, illetve a mai állapotot szemléltető – a gyülekezet történetének megírásához az Evangélikus Országos Levéltárból *Zászkaliczky Pál* segítségével megkapott – fényképeket. Ezek is arról vallanak, hogy még a történelem viharai is tudták szolgálni Isten ügyét.

■ BÉKÉS TAMÁS

Különös kísérlet

► Az 1980-as évek vége felé az Egyesült Államokban, valahol az arizonai sivatagban különös kísérletbe kezdtek. Tizenháromezer négyzetméteren (1,3 hektár) kétszázezer légköbméternyi teret teljesen elzártak a külvilágtól. Ez a rendszer a Bioszféra II. nevet viselte; létrehozása kétszázmillió dollárba (körülbelül negyvenmilliárd forintba) került. A Bioszféra II. rezervátumot üveg borította.

E hatalmas üvegbura alatt a földi körülményeknek megfelelő környezetet rendeztek be, azaz a terület nyolcvan százalékát meghagyták természetesnek, tizenhat százalékán mezőgazdasági termelés folyt, négy százalékán pedig lakóterületet alakítottak ki. Volt itt erdős, füves terület, félsivatagos szakasz, sőt még tó és patak is. Ebbe a zárt rendszerbe egy sor növény- és állatfajt, talajlakó mikro-szervezeteket, férgeket, bogarakat is telepítettek. Nyolc ember vállalta, hogy két évre beköltözik ebbe a meglehetősen furcsa ötlet nyomán létrejött, a külvilágtól teljesen elszigetelt „faluba”.

Úgy tervezték, hogy a hermetikusan lezárt rendszerbe semmiféle anyag nem juthat be, és nem is kerülhet ki onnan semmi két éven keresztül. Csak bizonyos fokú energiaáramlásra és információcserére volt lehetőség a külvilág és az üvegbura alatti terület között. Azt mondták, hogy ez a zárt rendszer lényegében a „lekicsinyített Amerika”, amelyből hiányoznak a legnagyobb légszennyezést okozó autók és az ipar. A kísérlet nem titkolt célja az volt, hogy bizonyítsák: az ember egy mesterségesen elszigetelt rendszerben is képes éveken keresztül élni anélkül, hogy külső segítségre szorulna.

Ahhoz, hogy a „bentlakók” számára biztosítsák a rendszer tökéletes működését, százötvenezer dollárt (körülbelül harmincmillió forintot) kellett költeniük havonta. Két év múlva a nyolc ember egészségesen jött ki a hatalmas üvegbu-

ra alól. Amíg benn voltak, ébrenléti idejük nagy részét komoly munkával töltötték, nagyjából a következő arányban: naponta hét órát foglalkoztak az élelmük előállításával, mezőgazdasági munkákkal. Négy óra ment el javítási munkákra, a terület karbantartására. Három órát kommunikálással, további egy-egy órát pedig kutatással, illetve pihenéssel töltöttek. Összesen tehát napi tizenöt órát töltöttek aktív tevékenységgel.

Ennek ellenére mégsem működött zökkenőmentesen a rendszer.

Az üvegbura alá betelepítettek huszonöt gerinces állatfajt is. Miután lezárták a burát, nem kellett hozzá sok idő, és hamarosan tizenkilenc faj kipusztult a gerincesek közül. Hasonló módon a növények beporzását végző rovarok is egytől egyig elpusztultak, így az emberek kénytelenek voltak a beporzást (például a gyümölcsfákét) kézzel elvégezni. Más fajok viszont – mint a csótányok, a hangyák és a sáskák – robbanásszerűen elszaporodtak. Hasonló jelenséget tapasztaltak a növények esetében is. Néhány agresszív növényfaj minden más, hasznos növényt elnyomva terjeszkedni kezdett, és elvette a fényt a többi elől. A vizek bezöldültek, algásodtak, ami megnehezítette az emberek vízzel való ellátását.

Nem ez volt azonban a rendszer legnagyobb problémája. Az üvegbura alatt a levegő oxigénkoncentrációja a dús növényzet ellenére fokozatosan csökkent. Előzetes számítások alapján arra egyáltalán nem gondoltak, hogy az oxigén-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

koncentráció másfél év elteltével a normális szintnek közel a felére csökken, míg más káros gázok felhalmozódnak annak ellenére, hogy a zárt rendszerben sem autók, sem gyárak nem voltak. Félő volt, hogy a nyolc ember egészsége károsodik, így másfél év után mégis be kellett avatkozni a rendszerbe. A légkör összetételét kívülről feljavították, így azt az elképzelést, hogy két évig fenn tudnak tartani egy teljesen zárt rendszert, nem sikerült megvalósítani.

Bármilyen furcsának tűnik is, ezt a kísérletet valóban elvégezték Amerikában. Bár az eredeti terv csúfos kudarcot vallott, számunkra mégis fontos tanulságokkal szolgálhat a történet. Először is mind ez idáig nem sikerült olyan mesterséges rendszert létrehozni, amely az embert tartósan, éveken keresztül képes fenntartani, bár újra és újra megpróbálunk ilyet alkotni. Másodsor: nem tudjuk, hogy természetes földi környezetünk „hogyan csinálja”, de már jó ideje fenntart bennünket anélkül, hogy mi ezért bármit is tennénk. És végül: az, hogy a Föld mint élőlények rendszere normálisan működjön, számunkra nélkülözhetetlen. Ezt semmi mással nem tudjuk pótolni.

A bábeli torony építése megbukott ugyan, de valamilyen különös sugallatra újra és újra megpróbálunk szembeszállni az isteni törvényszerűségekkel. Hogy – bár megérteni nem tudjuk őket, de legalább – föléljük kerekedhessünk.

Amint Anthony de Mello fogalmazott: „Felhagyunk-e valaha is azokkal a törekvéseinkkel, hogy megégessük a tüzet, hogy benedvesítsük a vizet, és hogy színesebbé tegyük a rózsát?”

■ BENKOVICS SÁNDOR

EVÉL&LEVÉL&EVÉL&LEVÉL

Ötéves a Gyurácz Ferenc Gondolkodó Kör

Öt évvel ezelőtt kezdő presbiterként e sorok írója javasolta egy evangélikus értelmiségi kör elindítását; vállaltam a megszervezését is. A presbiteri gyűlésen vita tárgyja volt az elnevezés, a helyes névválasztás. A lelkesünk által javasolt „gondolkodó kör” elnevezést, amely mellett végül döntöttünk, később több előadónk is találónak nevezte.

Az ötödik „munkaévét” záró Gyurácz Ferenc Gondolkodó Kör szeptembertől júni-usig, a tanévhez igazodóan minden hónap első péntekén 18 órakor tartja alkalmait. Az előadásokon belépődíj nincs, így az önkéntes adományokból szoktuk kifizetni a távolról érkező előadók útiköltségét. De sokan szolgálatként, bármiféle térítés nélkül jönnek közénk.

Az eltelt időszakban olyan előadásokat sikerült meghívni, akik országos, illetve nemzetközi ismertségnek örvendenek, és hitükkel, szilárdan vállalt meggyőződésükkel példává lehetnek számunkra. Mivel a tagságunk is ökumenikus, így az előadókat is felekezeti határokra való tekintet nélkül híhattuk. Lelkész, mérnök, orvos, pedagógus, kutató, népművész, előadóművész, sportlegenda, zenész és újságíró – külföldről, belföldről és helyből egyaránt – vállalt szolgálatot körünkben. Több előadó messziről – például Budapestről, Pécsről, Sopronból, avagy Genfből – érkezett, hogy találkozzon a pápai „gondolkodókkal”. Hálás köszönet illeti őket. Istennek legyen hála, hogy hallhattuk ezeket az értékes és sok esetben megismételhetetlen előadásokat, biznyságtételeket!

Bízom benne, hogy a szervezők erőfeszítései a jövőben is eredményesek lesznek, és még többen töltekezhetnek előadóink által. Meggyőződéses vallásosságuk, élő hitük és kimagasló szellemi képességeik álljanak példaként mindannyiunk előtt.

Az elmúlt öt évben körünkben megfordult előadók által az emlékkönyvünkbe írt bejegyzéseket nyomtatásban is igyekszünk kiadni, Pápa város és a Sole Fide Alapítvány (gyülekezetünk alapítványa) anyagi támogatásával, mindannyiunk örömére.

BORBÉLY LAJOS presbíter (Pápa)

Szót értettünk

Jézus Krisztus mondja: „... ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20) Igen! Magunk között éreztük őt mi is, akik Hatvantól Mohácsig, az ország minden részéről összegyűltünk a június 20–25-ig tartó piliscsabai nőkonferencián. Sokszor megtapasztaltuk már a testvéri közösség erejét és áldásait a Női Missziói Szolgálat évek óta folyó rendszeres alkalmain. Többek között azért kerestük fel idén is Piliscsabát, hogy átélhessük ezt a hitünkben erősítő egységet, és támogatást kapjunk a családon belüli missziói feladatainkhoz.

A megérkezés után kezdődő, estébe nyúló bemutatkozás során derült ki, hogy ki milyen terhekkel érkezett. Szó volt egészségügyi gondokról, idős betegek otthoni gondozásáról, problémás házasságról, szeretetlenségről, magányérzetéről, időskori elbizonytalanodásról... Sok-sok batyut tettünk le a gondolatbeli közös asztalra, hogy a hallott előadások, testvéri beszélgetések után a zárónapon új erővel kapjuk fel újra a saját terhünket. Az is könnyebbséget hozott, hogy láthattuk: másoknak még súlyosabb gondjaik vannak.

A konferencia központi kérdése ez volt: „Szót értünk-e másokkal?” Hiszen éppen a bábeli zűrzavar a világ baja. Kicsi cserepekből – amelyekre különböző, a számunkra legfontosabb szavakat írtuk fel: szeretet, bizalom, jóság, alázat, türelem, megértés, békesség – mi magunk is felépítettünk egy jelképes tornyot, amely „végigkísérte” a napjainkat; jó volt „rá-ránézni”.

A délelőtti biblitanulmányok azzal szembesítettek minket, hogy időnként Isten szavát sem értjük. Délutánonként a meghívott előadók próbáltak utat mutatni annak érdekében, hogy megértsünk más kultúrákat, más felekezeteket, sőt magát a világot. Az egyik legizgalmasabb beszélgetés e kérdés körül forgott: „Szót értünk-e a különböző generációkkal, ha sokszor még családon belül sem beszélünk egy nyelven?” Van-e elegendő türelmünk, empátiakészségünk ahhoz, hogy szót értsünk a környezetünkkel? De önmagunkról is szó esett. Értjük-e szervezetünk jelzéseit?

Az esti áhítatok, biznyságtételek konkrét példákkal is alátámasztották a hallottakat, és azt igazolták, hogy a napközben elvetett magok termékeny talajra hulltak.

Áldott alkalom volt ez. Hálás szívvel vettük magunkhoz az Úr szent vacsoráját, és szívünkben őszinte vágyakozással énekeltük: „Isten velünk, viszontlátásra...”

CSOMA LAJOSNÉ (Budapest)

Pogány napfordulóünnep Szent Iván éjjelén

Több mint húszezer druida, spiritiszta és más napimádó gyűlt össze június 21-re virradóra az angliai Stonehenge-ben a nyári napforduló megünneplésére.

A druidák, a kelta időkbe visszanyúló britanniai pogány vallás papjai és hívei azért vonzódnak a Londontól száz mérföldre nyugatra fekvő prehisztórikus emlékekhez, mert meggyőződésük szerint kétezer évvel ezelőtt Stonehenge a spiritualizmus központja volt.

Az angol örökségvédelmi hivatal szóvivője elmondta, hogy „fantasztikus volt a napfelkelte és a hangulat” az északi félteke leghosszabb nappalának kezdetén. A Stonehenge-hívek údvrivalgásban törtek ki, amikor helyi idő szerint 4 óra 58 perckor felbukkantak az első napsugarak. Sokan dobon vagy dudán játszva köszöntötték a felkelő napot. A rejtélyes kömlékek egész évben látogathatók, de a nyári napforduló különleges alkalmat kínál a rajongóknak ahhoz, hogy körüljárják és megérintsék a húsztonnás köveket.

A tudósok szerint a stonehenge-i kökör időszámításunk előtt 3000 és 1600 között létesült, de senki sem tudja biztosan, hogy templom, temetkezési hely, csillagvizsgáló, esetleg valamilyen más spirituális vagy ideiglenes célt szolgáló létesítmény volt-e.

A magyar néphagyományból már jórészt kikopott, ám az észak-európai és a szláv népeknél a mai napig jelentőséggel bír Szent Iván ünnepe, június 24-e. (Régen erre az időpontra esett a napforduló, ma azonban már 21-ére esik, aminek fő oka a Földhöz viszonyított napállás és a tényleges naptári évek közti különbség.)

Régebben nálunk is számtalan babona és hiedelem kapcsolódott e naphoz. Előestéjén sokfelé ágat tűztek a tyúkókakra a rontás és a boszorkányok ellen. A Szent Iván éjjelén szedett gyógyfüveknek különleges hatást tulajdonítottak. Hajnalán az öregasszonyok meztelenül járták körül a földjüket, és harmatot gyűjtöttek. Ezen a napon került sor a híres tűzgyújtásra is. A faluvégen, erdőszélen rakott tüzet háromszor kellett átugrani, hogy „Szent Iván közbenjárásával” a Szentháromsnágnál kegyelmen nyerjenek.

Néprajzi szempontból mindez érdekes lehet, csakhogy manapság ismét egyre népszerűbbek a Szent Iván-napi mulatságok. Igaz, ma már nem a varázslat és a bűbáj, hanem a szórakozás jegyében állják körül a Szent Iván-napi máglyát. Vonatkozó bibliái idézetek helyett álljon azonban itt egy budapesti falfírka figyelmeztetése: „Pogány tűzzel nem jó játszani!”

■ Forrás: MTI

Az Úr szomszédos szőlőskertjében

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lelkészeinek és házastársainak egy évvel ezelőtt tartott evangélizációs alkalmán, Gyenesdiáson vetődött fel az ötlet, hogy jó lenne látogatást tenni a Szlovéniai Evangélikus Egyháznál. Gondos előkészületek után egy évre rá, június 15-én került sor erre a látogatásra és eseményekben bővelkedő napra. Több mint tíz „pásztorcsalád” vett részt a szomszédoláson, melynek főbb állomásai Marác, Murszombat, Gornja Radgona, Ptuj és Alsólendva voltak.

A Muravidék magyar és szlovén evangélikussága hosszú ideig a Kemenesaljai Evangélikus Egyházmegyéhez tartozott. A határok megváltozása után előbb önálló esperességgént, mára pedig már önálló püspökséggé szerveződve élik életüket.

■ GYARMATI ISTVÁN

A ptuji vár csak Mátyás király ideje alatt tartozott a magyar korona alá (Smidélusz Zoltán püspökhelyettes szlovéniai borlovagtársával, Göncz Jánossal)

BÉRES Az egészséges emberért

Egészségére — nyáron is

Végre itt a nyári! Sokáig vártunk arra, hogy igazi nyári idő legyen, hiszen még június elején is a kora tavaszt idézte a hőmérséklet. De mire eljött az iskolaév vége, addigra beköszöntött az igazi, nyári meleg is. Nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is alig várták már, hogy az egész éves munka után egy kicsit lazíthassanak, kikapcsolódhassanak, és elmenjenek szabadságra, hiszen mindannyian ilyenkor igyekszünk feltöltődni napfénnel az elkövetkezendő hideg, sötét téli hónapokra. Ha süt a nap, vidámabb a kedvünk, derűsebben ébredünk reggel, jobb hangulatban végееzzük a mindennapi teendőinket.

A nyár csupa élvezet lehet. A jeges ital, a frissítő fürdőzés a strandon, egy hűsítő jégkrém vagy egy kis séta egy árnyas erdőben mind-mind csupa élvezetes módja a forróság enyhítésének. Azonban arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy az immunrendszerünket mindeközben igencsak igénybe vesszük. Sokszor a nagy melegben óvatlanok vagyunk. Gyakran az is elég, ha nem cseréljük le a vizes fürdőruhánkat időben a strandon, a kánikulában kimelegedve megiszunk egy

jéghideg üdítőt, vagy megeszünk egy nagy adag fagyaltot. Máris kész a baj, bedagad a torkunk, felfázunk, náthások leszünk, hiszen a kórokozók nyáron is aktívak. Ha szervezetünk legyengült, akkor — ugyanúgy, mint télen — könnyen elkapunk például egy nyári náthát is, amely megkeserítheti a régen várt pihenést. Azonban van lehetőség a megelőzésre, immunrendszerünk erősítésére.

A **Béres Csepp** az immunrendszer kiemelt támogatójaként nyáron is segíthet ellenálló képességünk megőrzésében. A **Béres Csepp** olyan arányban tartalmaz ásványi anyagokat és nyomelemeket, ahogy azt a szervezet igényli, így hozzájárul szervezetünk ideális működéséhez, immunrendszerünk megerősítéséhez. Napi 2×20 **Béres Csepp** és a felszívódásához nélkülözhetetlen C-vitamin szedésével megerősíthetjük immunrendszerünket, hogy a legszebb időben felhőtlenül élvezhessük a nyarat. Hiába van jó idő, nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az immunrendszerünk az, ami nyáron is megvéd bennünket a betegségektől.

A Béres Csepp® vény nélkül kapható roboráló gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét!

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Szeretettel meghívom Önt és kedves hozzátartozóit július 9-én 11 órára a budapesti Deák téri evangélikus templomba, ahol ünnepi istentisztelet keretében *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke lelkésszé avat.

Benkóczy Péter

Isten iránti hálával tudatjuk, hogy teológiai tanulmányaink befejezésével *D. Szebik Imre*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke július 10-én a 11 órakor kezdődő istentiszteleten az aszódi evangélikus templomban (2170 Aszód, Csengely u. 1.) lelkésszé szentel bennünket. Az istentiszteletet az mtv egyenes adásban közvetíti. Minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk, hogy hálaadásunkban és örömlünkben osztozzanak!

Blázy Árpádné (Kelenföld), Gerlai Pál (Aszód), László Milán (Csurgó), Valentinyi Erzsébet (Domony), Zsugyel Kornél (Miskolc-Diósgyőr-Vasgyár)

Fizessen elő lapunkra!

A nagy sikerű, *Luther* című film megvásárolható egyházunk könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.). A DVD ára 4 990, a videokazettáé 2 490 forint, a filmről szóló tanulmányfüzetet pedig 400 forintért vehetik meg az érdeklődők.

Következő számunk tartalmából:

Evangelikus népszokások

A kirándulók missziói összefövetelén, július 10-én 16 órakor a zuglói református templom gyülekezeti termében (Budapest XIV., Limanova tér 11.) *Elkerülhető betegségek* címmel tart előadást dr. Erdélyi Judit orvos.

HALÁLOZÁS

Isten akaratában megnyugodva, de fájó szívvel búcsúztunk *Székács Jánosné* született *Mesterházi Nagy Évától*, a budapest-angyalföldi gyülekezet tagjától, a kőszegi Gyurátz Ferenc Leánygimnázium egykori növendékétől, aki június 21-én, 84 éves korában hunyt el. Örök életre vezérő igéje volt: „*Ne félj, csak higgy!*” (Mk 5,36)

A gyászoló család

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok, villámvédelmi rendszerek tatarozása, újak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Üdülés Balatonföldváron. Szeretettel várunk minden érdeklődőt a Bethesda összkomfortos üdülőjébe. Üdülési csekket is elfogadunk. Tel.: 20/886-1327, e-mail: bethesda@freemail.hu, levélcím: 8623 Balatonföldvár, Spur I. u. 21., Bálint Kálmán.

Nyelvtáborok Angliában. Tel.: 1/276-9675.

GOMBOS LAJOS
aranykoszorús harangöntő mester
2162 Órbottyán,
Rákóczi út 119. Pf. 3.
Telefon: 06/28-360-175
Budapesti iroda:
XIII., Jász u. 60/B.
Telefon: 330-6394

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 3-tól július 10-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30') 6.00 / Hallmark Noé bárkája (80') 10.35 / m2 Útmutató Szenczi Molnár Albert (26') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (26') 15.00 / Bartók rádió Musica Sacra (60') 16.04 / Kossuth rádió Ne mond el senkinek! Az adás témája a Beneš-dekrétumok (56') 20.40 / PAX Itt az Isten köztünk Evangélikusok Japánban (dokumentumfilm) (12') 23.00 / m2 Századfordító magyarok. Németh László (1901–1975) (52')	8.05 / HBO Goriot apó (francia film) (99') 9.24 / Bartók rádió Magyar zeneszerzők (36') 11.45 / Petőfi rádió Szimbólumok hétről hétre 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása (30') 15.05 / PAX Családi orvos (ZMC – 20') 15.35 / Filmmúzeum Csárdáskirálynő (színes operettfilm, 1971) (101') 19.00 / PAX Alpha-kurzus, 1. rész Kereszténység: unalmas, hazug és elavult? (36') 21.00 / PAX (premier) Vámos Miklós beszélget Lázár Ervinnel (60')	11.15 / Duna Tv Szép magyar novella. Krúdy Gyula: Cigányálom (26') 12.01 / m2 A lány és a Grand (orosz film, 1986) (89') 15.00 / PAX Családi hierarchia (ZMC – 20') 15.04 / Kossuth rádió Szóljon hozzá! Hangos recept. Ne félj a depressziótól! (56') 16.50 / mtv Maradj velünk. Találkozás Jézussal (10') 19.00 / PAX Alpha-kurzus, 2. rész Ki ez a Jézus? (46') 21.00 / PAX Kék kereszt Balog Zoltán portréja (31')	5.25 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában Bencéné Szabó Márta lelkészőnt hallhatjuk. 9.30 / PAX Családi hierarchia (ZMC – 20') 15.00 / PAX Családi vállalkozás (ZMC – 20') 15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem Evangélikus vallási néprajz A kötet író-szerkesztőjével, Veres Emese-Gyöngyvérrel beszélget Harsányi Ildikó. (20') 16.55 / mtv Mai hitvallások Alföldi Boruss Csilla orgonaművész portréja (35') 19.00 / PAX Alpha-kurzus, 3. rész Miért halt meg Jézus? (49')

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
10.00 / Filmmúzeum Emlékek szerenádjá (amerikai film, 1941) (117') 15.00 / PAX Családi ház (ZMC – 20') 16.05 / PAX Molnár Mária nyomában Misszionáriusként került Új-Guineára, hogy ott terjessze az evangéliumot. Dr. Bálint Zoltán és családja Új-Guinea egyik szigetére utazott, hogy felelevenítse Molnár Mária misszióiban töltött éveit, és bemutassa az evangélizáció mindennapjait a világ e távoli vidékén. (ZMC – 23') 21.04 / Petőfi rádió Mindentudás Egyeteme. Detrekői Ákos: A gömbtől a geoidig – A Föld és az úrkutatás	 21.15 / m2 Carmen Jones (amerikai film, 1954). Bizet operájának az ötvenes évek Amerikájába helyezett musicalváltozata (100') 12.20 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26') 13.50 / m2 Csend és hang (10') 19.00 / PAX Alpha-kurzus. Hogyan lehetek biztos a hitemben? (47') 21.05 / Kossuth rádió Beszélni nehéz! (ism.) (10')	6.03 / Petőfi rádió Pax rádió „Jövönk a család” (27') 7.00 / Rádió C (FM 88,8) Az evangélikus ébresztőműsort Csapó Krisztián vezeti. (60') 12.05 / Duna Tv Isten kezében Jótekonysági koncert a rekeszini csángó iskoláért (26') 16.10 / RTL Klub Aranyoskám (amerikai vígjáték, 1982) (119') 19.00 / PAX Két gyülekezet, egy templom (dokumentumfilm). A farkasréti evangélikus–református templom építésének története (22') 21.50 / PAX Bartók-koncert (7')	5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30') 11.00 / mtv és m2 Evangélikus lelkészszentelési istentisztelet. Közvetítés Aszódról. Igét hirdet D. Szebik Imre elnök-püspök. (60') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (30') 14.25 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház másora (35') 15.04 / Kossuth rádió Kard és kereszt (31') 15.10 / Duna Tv Hans Christian Andersen – Egy mesemondó élete (dán–norvég–svéd–francia tévéfilm, 2005) (87') 16.50 / PAX Tíz emberöltő ünnepe (riportfilm) (ZMC – 25')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Uralkodik az Úr! Vigadjon a föld, örüljön a sok sziget! Zsolt 97.1 (Jel 15,3; Mt 28,16–20; Róm 6,3–8/9-11; Zsolt 26) Isten uralma rejtett a történelemben. Mégis hinnünk kell, hogy a földön minden hatalom tőle van, és őt szolgálja. Életünket is rejtetten irányítja az olyan eseményekben, amelyek akaratunktól függetlenül történnek velünk és körülöttünk. Ám életünket tudatosan is Isten uralma alá kell rendelnünk: válaszúthoz érve mindig az ő akarata szerinti utat kell követnünk. Cselekedeteinkben, beszédünkben, gondolkodásunkban, értékítéletünkben Isten igéjének, mindenekelőtt a Hegyi beszédnek a zsinórmértékéhez kell igazodnunk.

Hétfő

Egy rövid szempillantásra elhagyatalak, de nagy irgalommal összegyűjtetek. Ézs 54,7 (Róm 8,18; 2Móz 14,15–22; ApCsel 17,1–15) Amikor Isten valóban elhagy, az a kárhozatot jelenti. Mégsem akarja, hogy valóban az örök istennélküliség állapotára ítéljük magunkat, amikor hűtlenül elfordulunk tőle. Ezért egy időre elrejtí előlünk arcát, nem érezteti jelenlétét. Ilyenkor úgy érezzük, elhagyott bennünket. Bár nem vagyunk kárhozatban – hiszen Isten rejtve jelen van –, mégis a kárhozat gyötrelmélt éljük át. Ilyenkor Isten arra vár, hogy megbánjuk hűtlenségüket, és belássuk: csak vele közösségben van életünk. Utána újra felénk fordul, és nyilvánvalóvá teszi, hogy ő a mi Istenünk.

Kedd

Istened, az Úr tudta, hogy itt jársz e nagy pusztában. 5Móz 2,7a (Lk 13,11–13; ApCsel 2,32–40; ApCsel 17,16–34) A pusztá Isten kinyilatkoztatásának helye. Itt nyilatkoztatta ki törvényét. De önmagát is kinyilatkoztatta, amikor negyven esztendőn át gondoskodott népéről, és életben tartotta olyan környezetben, ahol az élet alapvető feltételei is hiányoznak. (Vízet fakasztott az sziklából, mannával táplálta őket, oltalmuk volt túlerőben lévő támadóikkal szemben.) Népe így tanulta meg, hogy létének csak egy feltétele van: Isten. Ha nincs Istenük, akkor a bőségben is elvesznek; ha Isten velük, akkor azonban víz és kenyér híján is élnek. Isten egy időre bennünket is kivezethet a „pusztába”. Ilyenkor részben megvonja az élet emberi mérték szerinti feltételeit, hogy megtapasztaljuk: életünk valójában csak tőle függ. Végül a halál „pusztájába” is elvezet, hogy a végső bizonyosságot elnyerjük: ő az Élet, és benne az élet összes feltételének hiányában is el nem múló életünk van.

Szerda

Ne legyen köztetek varázslást űző, se jelmagyarázó, kuruzsló vagy igéző! Mert utálatos az Úr előtt mindaz, aki ilyet cselekszik. 5Móz 18,10.12a (1Jn 1,6; ApCsel 16,23–34; ApCsel 18,1–22) Isten tiltó parancsában hangsúlyos: köztetek. A világban mindig voltak, vannak varázslók, jelmagyarázók, kuruzslók, igézők. A mi feladatunk nem az ellenük való küzdelem, hanem az evangélium hirdetése, a Jézus Krisztusról való tanúskodás. Köztünk ezért nem lehetnek varázslók, jelmagyarázók, kuruzslók és igézők. Nem is szorulunk rá „tudományukra”, hiszen a természetfölötti világról Jézus Krisztusban minden szükséges és üdvösséges információ birtokában vagyunk.

Csütörtök

Jertek, csatlakozzunk az Úrhoz örök szövetséggel, amely nem megy feledésbe! Jer 50,5 (Zsid 5,9; Mt 18,1–6; ApCsel 18,23–19,7) Amikor a keresztség szentségében részesültünk, Isten mindannyiunknak felkínálta örök szövetségét. Hogy ő ettől a szövetségtől soha nem áll el, az olyan bizonyos, mint ahogy a keresztséget sem lehet meg nem történtté tenni. A Jézus Krisztusban való hit elhagyásával mégis kivonhatjuk magunkat a szövetség hatálya alól. Ezért kell naponta kérnünk Isten Lelkét, hogy a hitben mindvégig tartson meg minket. Ne feledjük *Luther* intelmét: magunktól nem tudnánk sem hinni, sem megmaradni Jézus Krisztusnál.

Péntek

Áldott az Úr, aki nyugalmat adott népének, Izraelnek egészen úgy, ahogyan megígérte. 1Kir 8,56a (Kol 1,19–20; Jn 19,31–37; ApCsel 19,8–22) Isten megbocsát hűtlen népének, és csak ideig való büntetéssel sújtja, hogy megtérjen hozzá, és végül – ígérete szerint – bevihesse a „nyugalom” helyére. Ebben áll Isten igazsága: ha mi hűtlenkedünk, ő akkor is hű hozzánk.

Szombat

Az Úr szeme látja az igazakat, füle meghallja kiáltásukat! Zsolt 34,16 (Lk 22,32; Jel 3,1–6; ApCsel 19,23–40) Az igazak a világ tekintete elől rejtve vannak, mert a világ többnyire gonosztevőként üldözi őket. A testté lett Igazságot, Jézus Krisztust is üldözte és megölte. Isten – ha nem is avatkozik be azonnal – látja, amikor övéi az ő országért és igazságáért szenvednek, meghallja kiáltásukat, és végül nyilvánvalóvá teszi, hogy az üldözés óráiban sem hagyta el őket.

■ VÉGHELYI ANTAL

Az Evangelikus Élet Budapesten már a szerda délutáni órákban megvásárolható a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban és kiadónk Üllői úti üzletében.

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Győri Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenscher Károly ifj. – Liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldjük vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártaor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.